

Deelnemingen: overzicht en inzicht

M.F. Blommaert

A.C.F. van Galen

Rekenkamer Zeeland

B. Bruin (Integis)

September 2014

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Onderzoekopzet.....	3
2.1	Vraagstelling.....	3
2.2	Scope	3
2.3	Werkwijze.....	3
3.	Deelnemingen	4
3.1	Algemeen	4
3.2	Definitie.....	4
3.3	Juridische verschijningsvormen van verbonden partijen	5
3.4	Zeeland.....	7
4.	Beleid ten aanzien van Verbonden Partijen/Deelnemingen.....	9
4.1	Algemeen	9
4.2	Aandeelhoudersstrategie per deelneming	9
5.	Kaders bevoegdheidsverdeling en informatievoorziening.....	11
5.1	Wettelijk en Statutair	11
5.2	Bevoegdheidsverdeling GS/PS en informatievoorziening.....	11
6.	Bevindingen en conclusies	15
7.	Aanbevelingen.....	21
8.	Bestuurlijke reactie.....	23
9.	Nawoord.....	25
	Bijlagen.....	26
	Bijlage 1 Geraadpleegde documenten	27
	Bijlage 2 Lijst van geïnterviewden	28
	Bijlage 3 Brief van de minister van BZK d.d. 20 december 2013 inzake financieel toezicht	29
	Bijlage 4 Brief Gedeputeerde Staten d.d. 28 september 2010 inzake de bevoegdheidsverdeling bij deelnemingen van de Provincie als aandeelhouder	34
	Bijlage 5 Motie 15 november 2013 aandeelhoudersstrategie NV Zeeland Seaports.....	40
	Bijlage 6 Informatievoorziening deelnemingen in commissievergaderingen	41

1. Inleiding

De Rekenkamer heeft onderzoek verricht naar de deelnemingen waarin de provincie Zeeland een belang heeft. Eind 2013 maakte de rekenkamer Zeeland een inventarisatieronde langs de verschillende fracties om het onderzoeksprogramma op te kunnen stellen. Een meerderheid van de statenfracties vroeg daarbij aandacht voor het onderwerp deelnemingen en meer in het bijzonder de wijze waarop (de leden van) Provinciale Staten door Gedeputeerde Staten worden voorzien van informatie.

In de eerste helft van 2014 is dit onderzoek uitgevoerd met medewerking van het onderzoeksbureau Integis.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksopzet beschreven.

Hoofdstuk 3 behandelt het begrip deelnemingen in algemene zin en de deelnemingen zoals we die in Zeeland kennen.

Hoofdstuk 4 beschrijft het huidige beleid ten aanzien van deelnemingen in Zeeland.

Hoofdstuk 5 beschrijft de bevoegdheidsverdeling en daarmee samenhangende kaders voor informatievoorziening.

De bevindingen uit de interviews met leden van Provinciale Staten, leden van Gedeputeerde Staten en vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie en het literatuur- en documentonderzoek worden in hoofdstuk 6 gepresenteerd.

Onze aanbevelingen vindt u ten slotte in hoofdstuk 7.

2. Onderzoeksopzet

2.1 Vraagstelling

De vraagstelling van het onderzoek is als volgt:

Op welke wijze worden Provinciale Staten van Zeeland geïnformeerd over zaken met betrekking tot deelnemingen en de daarmee samenhangende risico's?

De doelstelling van het onderzoek is naast het verschaffen van inzicht, ook gericht op het bieden van handvatten voor een leidraad in de informatievoorziening aan Provinciale Staten.

2.2 Scope

De Provincie heeft belangen in zowel privaatrechtelijke als publiekrechtelijke ondernemingen (waaronder gemeenschappelijke regelingen). Vanwege de verschillen in wet- en regelgeving heeft de Rekenkamer Zeeland zich in dit onderzoek primair gericht op de privaatrechtelijke organisaties waar de Provincie een aandeelhoudersbelang in heeft.

Het betreft: Delta NV, NV Westerscheldetunnel, NV Zeeland Seaports, NV Economische Impuls Zeeland, BV Kanaalkruising Sluiskil en Perkpolder Beheer BV. Deze deelnemingen worden in dit onderzoek overigens niet uitvoerig als separate casus onderzocht.

2.3 Werkwijze

Naast documentonderzoek (zie bijlage 1) zijn interviews gehouden met leden van Gedeputeerde Staten, leden van Provinciale Staten en vertegenwoordigers vanuit de ambtelijke organisatie (zie bijlage 2). In deze fase is externe expertise ingehuurd in de persoon van de heer B. Bruin (accountant) van het onderzoeksbureau Integris.

Vervolgens is een nota van bevindingen opgesteld die voor wederhoor is voorgelegd aan leden van Provinciale Staten en vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie.

3. Deelnemingen

3.1 Algemeen

Wanneer overheden – gemeenten, provincies en het Rijk – spreken over rechtspersonen waaraan ze zich verbonden hebben, gebruiken zij meestal de term ‘verbonden partij’. Soms wordt de term ‘deelneming’ gebruikt. Wat is echter het verschil en welke soorten verbonden partijen kent de provincie Zeeland? In dit hoofdstuk wordt uitgelegd wat verbonden partijen zijn. In paragraaf 3.4 wordt een overzicht gegeven van de verbonden partijen van de Provincie.

3.2 Definitie

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de overheid zich bestuurlijk en financieel verbindt. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)¹ geeft als definitie:

‘Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Een deelneming is een participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente aandelen heeft.’

Financieel belang

Er is sprake van een ‘verbonden partij’ als de provincie geen verhaalsmogelijkheden heeft als de partij failliet gaat, of als de provincie aansprakelijk wordt gesteld indien de partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de provincie behoudt juridische verhaalsmogelijkheden als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat hier om overdrachten (subsidiën).

Bestuurlijk belang

Er is sprake van een ‘verbonden partij’ als de gedeputeerde, het statenlid of de ambtenaar van de provincie, namens de provincie in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de provincie stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – de provincie mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen – is er strikt genomen géén sprake van een

¹ Besluit van 17 januari 2003, houdende de voorschriften voor de begrotings- en verantwoordingsdocumenten, uitvoeringsinformatie en informatie voor derden van provincies en gemeenten (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten), artikel 1, lid 1b t/m 1e.

verbonden partij. Overheden maken vaak van zo'n recht gebruik om ervoor te zorgen dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen.

Gezien de definitie van een verbonden partij volgens het BBV vallen hier onder meer gemeenschappelijke regelingen, NV's en BV's onder. Stichtingen, verenigingen en publiek private samenwerkingsverbanden kunnen een verbonden partij zijn.

3.3 Juridische verschijningsvormen van verbonden partijen

Het belangrijkste onderscheid is het verschil tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde publieke private samenwerkingsverbanden. Hieronder wordt in het kort op de juridische verschillen ingegaan.²

Publiekrechtelijke verbonden partijen

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om gemeenschappelijke regelingen. Bij gemeenschappelijke regelingen gaat het vaak om primaire overheidstaken met een uitvoerend karakter. Zij vormen een verlengd lokaal bestuur waarbij de vrijwilligheid van de samenwerking voorop staat (voor sommige taken is door de wetgever verplichte samenwerking opgelegd, denk hierbij aan bijvoorbeeld de RUD's, veiligheidsregio's en GGD's).

De gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam is de 'zwaarste' en meest voorkomende vorm: deze regeling heeft – als enige – rechtspersoonlijkheid en een algemeen bestuur (vertegenwoordigers van de deelnemende provincies en gemeenten), dat het dagelijks bestuur controleert. Gemeenten en provincies kunnen aan dit openbaar lichaam in principe alle gemeentelijke taken en bevoegdheden overdragen. In een gemeenschappelijke regeling kunnen gemeenten en provincies veel bestuurlijke en beleidsmatige invloed aanwenden met de mogelijkheid van sturing aan de voorkant. Daarnaast is het een goede vorm om op voet van evenredigheid en gelijkwaardigheid samen te werken met publieke partijen voor een publiek belang.

Het risicoprofiel van een gemeenschappelijke regeling is hoog vanwege de financiële aansprakelijkheid. De participerende overheden zijn volledig financieel aansprakelijk. Bovendien is de bekostiging van de jaarlijkse activiteiten een verplichte uitgave.

Privaatrechtelijke verbonden partijen (deelnemingen)

Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om stichtingen en vennootschappen. Een stichting heeft een bestuur voor de dagelijkse leiding en kent een ideëel of sociaal doel, waarbij alleen aan dat doel kan worden uitgekeerd. Stichtingen kennen geen controlerend mechanisme, tenzij dat in de statuten is geregeld. Het risicoprofiel loopt van laag tot gemiddeld. De provincie is alleen financieel aansprakelijk voor de verstrekte middelen. Alhoewel de stichting formeel zelf verantwoordelijk is voor exploitatierisico's wordt vaak bij de provincie aangeklopt als dit risico zich voordoet of als er sprake is van onvoorziene uitgaven. Bestuurders zijn slechts aansprakelijk als er sprake is van wanbeleid.

Een vennootschap (NV of BV) heeft een raad van bestuur en, afhankelijk van wat daarover in de statuten is bepaald of van de omvang van de vennootschap, een raad van commissarissen. De raad van bestuur wordt gecontroleerd door de vergadering van aandeelhouders. Provincies maken vaak gebruik van vennootschappen bij nutsvoorzieningen, havenactiviteiten, cultuur en economie. De

² Nota Verbonden Partijen, gemeente Etten-Leur.

belangrijkste reden om samen te werken met dit type verbonden partij zijn de financiële voordelen door winstdeling en dividend.

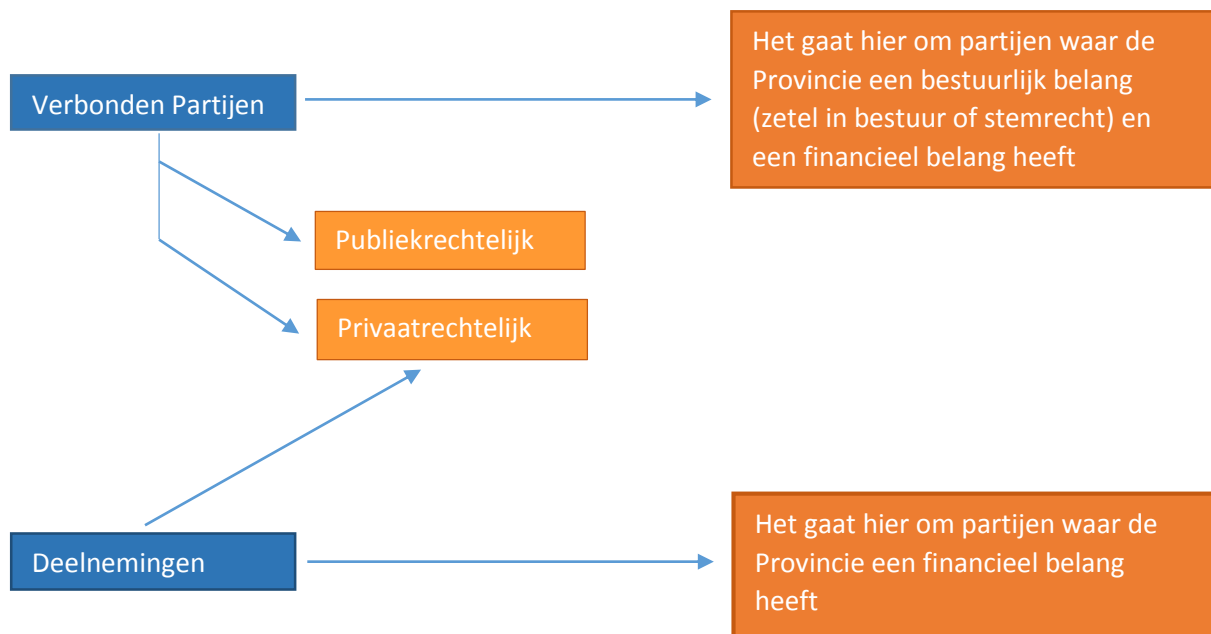
Het risicoprofiel van een vennootschap ligt vaak hoger dan dat van een stichting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de aard van de activiteiten, de omvang en de autonome positie die een vennootschap vaak inneemt. Toch kan het risicoprofiel als gemiddeld worden benoemd, vanwege het feit dat de gemeente alleen risico loopt over het ingebrachte geld.

Publiek private samenwerkingsverbanden

Het publieke private samenwerkingsverband (PPS) is een bijzondere vorm van een verbonden partij, omdat naast de overheid ook private partijen deelnemen. Een veel voorkomend voorbeeld van een PPS zien we in lokale gebiedsontwikkeling. Deze samenwerkingsvorm komt in verschillende variaties voor. Het risicoprofiel is op financieel gebied hoog te noemen. De provincie loopt risico over het ingebrachte geld en dient daarnaast rekening te houden met het private belang dat kan afwijken van de eigen doelstelling. Aan de andere kant kan sprake zijn van forse exploitatiewinsten waarin de gemeente kan meedelen.

De provincie Zeeland maakt gebruik van PPS-constructies bij grote (infrastructurele) projecten. Hier wil de Provincie samen met ondernemers (projectontwikkelaars) of bijvoorbeeld woningbouwcoöperaties een concreet project realiseren en wordt de samenwerking veelal door middel van het participeren in commanditaire, besloten of naamloze vennootschappen gerealiseerd. Op die manier wordt de verdeling zowel van zeggenschap als van risico's vastgelegd. Doeleinden, belangen, zeggenschap, inbreng, risico's en verantwoording dienen door en voor alle partijen helder te zijn geformuleerd.

In onderstaand schema is een en ander kort schematisch weergegeven.

De wetgever heeft een voorkeur voor publiekrechtelijke boven privaatrechtelijke participaties. Gedachte hierachter is dat in een publiekrechtelijke participatie de openbaarheid en de controle beter zijn gewaarborgd dan in een privaatrechtelijke participatie.

3.4 Zeeland

Zeeland kent de volgende verbonden partijen. Voor het onderzoek hebben we ons geconcentreerd op de gearceerde partijen in het schema.

Privaatrechtelijk	% aandelen in bezit	Afgegeven garanties
1. DELTA N.V.	50%	
2. N.V. Zeeland Seaports (ZSP)	50%	250 mln
3. N.V. Westerscheldetunnel (WST)	100%	
4. N.V. Economische Impuls Zeeland (EIZ)	66% afbouwend naar 49%	
5. B.V. Kanaalkruising Sluiskil (KKS)	100%	
6. Perkpolder Beheer B.V.	50%	
7. Nederlandse Waterschapsbank N.V.		
8. Zeeuws Participatiefonds B.V.		
9. Vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO)		
10. St. Grootchalige BasisKaart NL voor Zeeland		
Publiekrechtelijk		
11. Zeeland Seaports GR		
12. Natuur- en recreatieschap De Grevelingen GR		
13 (EGTS ³) 'Linieland van Waas en Hulst'		
14. RUD Zeeland GR		

De onderzochte deelnemingen verschillen sterk van elkaar naar aard en omvang. Zo gaat het bij Perkpolder Beheer BV in feite om een integraal gebiedsontwikkelingsproject voor woningbouw, buitendijkse natuur en recreatie.

NV Economische Impuls Zeeland is opgericht als economische ontwikkelingsmaatschappij op initiatief van de provincie Zeeland. De organisatie ontvangt voor de uitvoering van haar taken jaarlijks subsidie op grond van de ASV 2007. De Provincie is naast subsidieverlener ook aandeelhouder in de NV. De deelneming in een bedrijf als Delta NV is vanzelfsprekend weer van een andere aard en omvang. Delta NV is een structuur NV. Dit heeft gevolgen voor de wijze waarop de governance voor deze deelneming is georganiseerd. Bij een structuur NV is een aantal bevoegdheden die normaliter tot de Algemene Vergadering van Aandeelhouders behoren bij de Raad van Commissarissen belegd. Het gaat hierbij om bevoegdheden omtrent benoeming, schorsing en ontslag van het bestuur van de vennootschap (zie bijlage 4)

Zoals in paragraaf 3.3. beschreven is, brengen deelnemingen risico's met zich mee. Ten aanzien van de risico's bij deelnemingen heeft de provincie Zeeland haar beleid geïntensiveerd. De Provincie heeft in de najaarsnota 2013 in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing⁴ vermeld dat er voor deze paragraaf een verdiepingsslag van het risicomangement uitgevoerd zal worden om beter inzicht te verkrijgen in de precieze omvang van het risico dat wordt gelopen door het afgeven van garantstellingen. De minister van BZK heeft daar in zijn brief van 20 december 2013 (zie bijlage 3) eveneens expliciet aandacht voor gevraagd. Hij beveelt aan om in de begroting 2015 in de paragraaf

³ Europese Gemeenschap voor Territoriale Samenwerking.

⁴ Provincie Zeeland, Najaarsnota 2013(STR-116), pagina 35.

weerstandvermogen het risico van verbonden partijen en garantstellingen op te nemen. Gedeputeerde Staten hebben in reactie daarop aangegeven deze aanbevelingen te zullen opvolgen en daaraan voorafgaand actie te ondernemen om het inzicht in de risico's te vergroten. In het jaarverslag 2013 is in paragraaf 2.3.1 reeds uitvoeriger verslag gedaan over de risico's bij verbonden partijen en garantstellingen.⁵

⁵ Provincie Zeeland, Jaarverslag 2013, pagina 122.

4. Beleid ten aanzien van Verbonden Partijen/Deelnemingen

4.1 Algemeen

Het huidige beleid ten aanzien van verbonden partijen, respectievelijk deelnemingen staat beschreven in de programmabegroting 2014⁶.

Beleid ten aanzien van verbonden partijen

In de programmabegroting is te lezen dat het beleid van de provincie Zeeland ten aanzien van verbonden partijen niet is vastgelegd in een aparte nota. Voorgestelde wijzigingen in de verbonden partijen worden steeds afzonderlijk door Provinciale Staten beoordeeld. De Provincie schrijft dat ze zichzelf stelselmatig twee kernvragen stelt ten aanzien van de bestaande verbonden partijen:

- Corresponderen de doelstellingen van de verbonden partij nog steeds met die van de Provincie?
- Worden de doelstellingen van de Provincie via de verbonden partij gerealiseerd?

Visie op verbonden partijen

Uit de algemene visie op verbonden partijen blijkt dat de Provincie bij een samenwerkingsverband meestal kiest voor de publiekrechtelijke vorm. De grondhouding is 'ja, mits' aan een aantal voorwaarden is voldaan voor aansturing, beheer en verantwoording. Een recent voorbeeld hiervan is de deelname in de gemeenschappelijke regeling (GR) voor de RUD Zeeland.

De benadering voor privaatrechtelijke samenwerkingsvormen is omgekeerd. De grondhouding is 'nee, tenzij' er bijzondere redenen zijn om van de regel af te wijken. De belangrijkste bijzondere reden om te besluiten tot een privaatrechtelijke samenwerking is wanneer het samenwerkingsverband zich bezighoudt met activiteiten die voornamelijk liggen op het commerciële vlak. Deze afweging is een zaak van Provinciale Staten en wordt van geval tot geval gezien.

4.2 Aandeelhoudersstrategie per deelneming

Voor een goed begrip van ieders rol, rechten en plichten bij publiek aandeelhouderschap is het allereerst van belang om het onderscheid tussen bedrijfsstrategie en aandeelhoudersstrategie duidelijk te maken.

Bedrijfsstrategie

Strategie is kortgezegd de manier waarop een bedrijf zijn middelen (geld, (technische) kennis en ervaring, hulp- en grondstoffen en personeel) inzet om doelen te bereiken. Een veelgebruikte definitie is afkomstig van Alfred Chandler, die stelt dat de bedrijfsstrategie "de bepaling is van de lange termijn doelen van een onderneming en, om deze doelen te bereiken, het inzetten van de benodigde middelen en activiteiten." De focus ligt hier op de realisatie van de doelen door de onderneming en de bedrijfsvoering die daarvoor nodig is

Het opstellen van een bedrijfsstrategie behoort tot de bevoegdheden van het bestuur van de onderneming. Het is voor de continuïteit van een onderneming vanzelfsprekend aanbevelenswaardig

⁶ Provincie Zeeland, Programmabegroting 2014, pagina 142.

een zodanige bedrijfsstrategie te ontwikkelen, te onderbouwen en te documenteren dat die ook voor de aandeelhouders waarde creëert op lange termijn.⁷

Aandeelhoudersstrategie

Met een aandeelhoudersstrategie bepaalt de aandeelhouder de doelen die hij door het participeren in een deelneming beoogt te realiseren. En hij bepaalt de randvoorwaarden (bijv. het risicoprofiel) waarbinnen hij zijn aandeelhoudersbelangen wenst te realiseren. De focus ligt hier op de doelen die de aandeelhouder zelf wenst te behalen. Aandeelhouder zijn van een onderneming kan een instrument zijn om die doelen realiseren.

Een aandeelhoudersstrategie per deelneming maakt het in principe mogelijk de doelstellingen (het concrete publieke belang) vanuit het gezichtspunt van de provincie Zeeland te definiëren en vast te stellen. Op deze manier kan een toetsbaar normenkader van uitgangspunten en randvoorwaarden voor iedere specifieke deelneming worden geformuleerd. Bij een geaccordeerde aandeelhoudersstrategie kan vervolgens worden volstaan met de toetsing door Provinciale Staten aan de uitgangspunten. Immers wanneer de wederzijdse rollen, bevoegdheden en de kaders duidelijk afgesproken en vastgelegd zijn, is er minder ruimte voor grijze gebieden waar bevoegdheden door elkaar lopen.

De provincie Zeeland heeft momenteel alleen voor Delta NV een expliciete aandeelhoudersstrategie opgesteld. Deze is tot stand gekomen op initiatief van Provinciale Staten met behulp van een extern adviseur. Dit proces wordt nu vervolgd om te komen tot een aandeelhoudersstrategie voor NV Zeeland Seaports. Hierover is in Provinciale Staten op 15 november 2013 unaniem een motie aangenomen. Het College heeft in diezelfde PS-vergadering als volgt op deze motie gereageerd⁸: "Ik [d.i. gedeputeerde Van Beveren] denk dat nu het juiste moment is om zo'n strategie te ontwikkelen. Er speelt bijzonder veel; ook de vandaag gestelde vragen duiden daarop. Zo is de vraag gesteld of wij al dan niet dividend van Zeeland Seaports moeten krijgen. Inderdaad staan wij garant voor een flink aantal miljoenen. Er is een evaluatierapport verschenen waarover wij aanstaande dinsdagavond worden bijgepraat. Er wordt een nieuwe CEO benoemd en daaraan wordt gevraagd om een nieuw strategisch plan voor Zeeland Seaports op te stellen. Het lijkt mij op zijn plaats om, met dit alles gelijk oplopend, de gevraagde strategie te gaan ontwikkelen. Het college kan dan ook met de genoemde motie instemmen."

Relatie met de Provinciale (beleids)doelstellingen

In de Programmabegroting 2014 heeft de Provincie (in paragraaf 2.3.6) haar beleidsmatige doelstellingen van en voornemens met het aandeelhouderschap in de belangrijkste deelnemingen voor 2014 opgenomen. Per deelneming worden die doelstellingen en voornemens (zeer) beknopt beschreven. De relatie met het realiseren van de provinciale beleidsdoelstellingen, zoals verwoord in de beleidsparagrafen in het hoofdstuk beleidsbegroting, wordt daar niet of zeer beperkt inzichtelijk gemaakt. In algemene termen wordt een beschrijving van de bedrijfsstrategie van het bedrijf zelf gegeven. Niet, dan wel in mindere mate, kan in deze beschrijvingen de aandeelhoudersstrategie van de provincie Zeeland worden herkend. Met andere woorden de doelen die de Provincie met haar aandeelhouderschap in de desbetreffende onderneming beoogt te realiseren.

⁷ P. Menco, 'Het spanningsveld tussen bedrijfsstrategie en openbaar bod'. In: VBA Beleggingsprofessional, Nummer 117 - voorjaar 2014.

⁸ Provincie Zeeland, Provinciale Staten, Notulen van 15 november 2013 (vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op 13 december 2013), pagina 52.

5. Kaders bevoegdheidsverdeling en informatievoorziening

De informatievoorziening tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten wordt ingekaderd door de bevoegdheidsverdelingen zoals die deels wettelijk, deels statutair zijn vastgelegd.

We zullen in dit hoofdstuk de kaders schetsen zoals deze gelden voor deelnemingen.

5.1 Wettelijk en Statutair

Wettelijk

Het Burgerlijk Wetboek (boek 2) geeft de wettelijke bevoegdheden van de aandeelhouders aan. Zo zijn er de volgende minimumbevoegdheden:

- benoeming, schorsing en ontslag van de bestuurders
- benoeming, schorsing en ontslag van tenminste 2/3 van de Raad van Commissarissen, als deze aanwezig is
- geven van opdracht aan accountant om de door bestuur opgestelde jaarrekening te onderzoeken.
- vaststelling van de door het bestuur opgemaakte jaarrekening
- wijzigen van de statuten, omzetten (in andere ondernemingsvorm) en ontbinden van de vennootschap
- verminderen van het geplaatste kapitaal (niet lager dan het minimum)
- goedkeuren van bepaalde transacties, verricht binnen 2 jaar na oprichting

Een uitgebreidere opsomming van de wettelijke bevoegdheden is te vinden in bijlage 4, brief van Gedeputeerde Staten van Zeeland d.d. 28 september 2010.

Statutair

Naast de wettelijke bevoegdheden zijn er de bevoegdheden die zijn neergelegd in de statuten van de NV of BV.

5.2 Bevoegdheidsverdeling GS/PS en informatievoorziening

Vervolgens is er nog een onderscheid te maken in de bevoegdheden tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten bij het uitoefenen van het publiek aandeelhouderschap. Deze bevoegdheden (kunnen) verschillen per deelneming en worden dan ook apart vastgelegd per deelneming. Het algemene uitgangspunt daarbij is dat de rol van Provinciale Staten kaderstellend en controlerend is en de rol van Gedeputeerde Staten besturend en daarover verantwoording aan Provinciale Staten aflegend.

Binnen de kaders van deze bevoegdheidsverdeling vindt dan ook begrijpelijkerwijs de informatievoorziening plaats. De "speelruimte" van de Provincie als aandeelhouder en de rolverdeling tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten worden volledig bepaald door de in de wet en statuten vastgelegde governance van de bedrijven. In onderstaande tabellen is per deelneming aangegeven wat de respectievelijk en onderscheiden bevoegdheden van Gedeputeerde

Staten en Provinciale Staten zijn. Het betreft dan zowel de wettelijke als de statutaire bevoegdheden.⁹

Delta NV	
Wettelijke bevoegdheden	
GS	PS
Vaststelling jaarrekening	Overdracht aan derde
Stemrecht	Aangaan/verbreken samenwerking
Beleid bezoldiging bestuur	Nemen/afstoten kapitaal derde
Aangifte faillietverklaring	Wijziging Statuten
Benoeming commissaris	Verhogen/Verlagen kapitaal
Schorsing commissaris	Ontbinding vennootschap
Ontslag commissaris	Aangaan juridische fusie
Onderwerpen agenda AvA plaatsen	Besluit tot splitsing
Statutaire bevoegdheden	
GS	PS
Beloning commissarissen	Investerings/desinvesteringen > 55 mln
Opdrachtverlening accountant	Dividendbeleid
Vaststellen dividend	

NV Westerscheldetunnel	
Wettelijke bevoegdheden	
GS	PS
Vaststelling jaarrekening	Overdracht aan derde
Stemrecht	Aangaan/verbreken samenwerking
Benoeming bestuur	Nemen/afstoten kapitaal derde
Schorsing bestuur	Wijziging Statuten
Ontslag bestuur	Verhogen/Verlagen kapitaal
Beleid bezoldiging bestuur	Ontbinding vennootschap
Aangifte faillietverklaring	Aangaan juridische fusie
Benoeming commissaris	Besluit tot splitsing
Schorsing commissaris	
Ontslag commissaris	
Onderwerpen agenda AvA plaatsen	
Statutaire bevoegdheden	
GS	PS
Beloning commissarissen	Investerings/desinvesteringen > 2 mln
Opdrachtverlening accountant	
Vaststellen dividend	
Vaststellen jaarprogramma/meerjarenbeleid-/ondernemingsplan en meerjarenbegroting	

⁹ De informatie is gebaseerd op de brief van Gedeputeerde Staten d.d. 28 september 2010 inzake de bevoegdheidsverdeling bij deelnemingen van de Provincie als aandeelhouder.

NV Economische Impuls	
Wettelijke bevoegdheden	
GS	PS
Vaststelling jaarrekening	Overdracht aan derde
Stemrecht	Aangaan/verbreken samenwerking
Benoeming bestuur	Nemen/afstoten kapitaal derde
Schorsing bestuur	Wijziging Statuten
Ontslag bestuur	Verhogen/Verlagen kapitaal
Beleid bezoldiging bestuur	Ontbinding vennootschap
Aangifte faillietverklaring	Aangaan juridische fusie
Benoeming commissaris	Besluit tot splitsing
Schorsing commissaris	
Ontslag commissaris	
Onderwerpen agenda AvA plaatsen	
Statutaire bevoegdheden	
GS	PS
Financieringsplan	
Beloning commissarissen	Investerings/desinvesteringen > 2 mln
Opdrachtverlening accountant	Dividendbeleid
Vaststellen dividend	
Vaststellen jaarprogramma/meerjarenbeleid/ ondernemingsplan en meerjarenbegroting	

BV Kanaalkruising Sluiskil	
Wettelijke bevoegdheden	
GS	PS
Vaststelling jaarrekening	Overdracht aan derde
Stemrecht	Aangaan/verbreken samenwerking
Benoeming bestuur	Nemen/afstoten kapitaal derde
Schorsing bestuur	Wijziging Statuten
Ontslag bestuur	Verhogen/Verlagen kapitaal
Beleid bezoldiging bestuur	Ontbinding vennootschap
Aangifte faillietverklaring	Aangaan juridische fusie
Benoeming commissaris	Besluit tot splitsing
Schorsing commissaris	
Ontslag commissaris	
Onderwerpen agenda AvA plaatsen	
Statutaire bevoegdheden	
GS	PS
Beloning commissarissen	Investerings/desinvesteringen 5 mln
Opdrachtverlening accountant	
Vaststellen jaarprogramma/meerjarenbeleid/ ondernemingsplan en meerjarenbegroting	

Nederlandse Waterschapsbank N.V
Zeeuws Participatiefonds BV
Perkpolder Beheer BV
Wettelijke en Statutaire bevoegdheden
GS
Bevoegdheidsverdeling niet nader uitgewerkt, dit betekent dat voor deze drie deelnemingen alle bevoegdheden in lijn met eerdere besluitvorming aan Gedeputeerde Staten toekomen.

6. Bevindingen en conclusies

Gedurende het onderzoek en met name uit de interviews bleek dat er verschillende beelden bestaan bij statenleden, gedeputeerden en de ambtelijke organisatie ten aanzien van de informatievoorziening over de deelnemingen in het algemeen en de risico's in het bijzonder.

Wanneer we die verschillen proberen samen te vatten ontstaat het volgende beeld, dat zwart-wit gesteld, als volgt kan worden samengevat: Gedeputeerde Staten zijn van mening dat alle informatie tijdig en volledig beschikbaar wordt gesteld (zowel het actief verstrekken als het desgevraagd verstrekken van informatie). Een deel van de PS-leden geeft aan onvoldoende informatie te hebben om risico's tijdig te kunnen inschatten.

Na alle partijen uitvoerig gesproken te hebben is de Rekenkamer van mening dat de posities veel minder tegengesteld zijn dan zij op het eerste oog lijken. Veel heeft naar onze mening te maken met de wijze waarop informatie wordt versterkt en niet zozeer met de hoeveelheid informatie. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de belangrijkste bevindingen ten aanzien van dit vraagstuk. De kern van de door Provinciale Staten ervaren problematiek is primair gelegen in de volgende punten.

1. Een algemeen integraal deelnemingenbeleid ontbreekt. De afzonderlijke beoordeling per deelneming door Provinciale Staten brengt het gevaar met zich mee dat de beoordeling van voorgestelde wijzigingen 'incidentgericht' is en onderhevig kan zijn 'aan de waan van de dag'. Immers: doordat een algemeen deelnemingenbeleid ontbreekt is niet duidelijk of en hoe afzonderlijke (door Provinciale Staten te nemen) besluiten invulling en uitvoering geven aan de strategische doelen die de Provincie met publiek aandeelhouderschap beoogt te realiseren.
2. De concrete rol- en bevoegdheidsverdeling tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten per deelneming en daarmee samenhangend de informatievoorziening is niet voor alle PS-leden even helder.
3. De Rekenkamer heeft bij de start van het onderzoek al geconstateerd dat er met betrekking tot de verbonden partijen veel, veelal omvangrijke, documenten beschikbaar zijn. Deze documenten, waaronder jaarstukken en statuten, zijn voor een onge oefend gebruiker te kenmerken als ontoegankelijk. Deze ontoegankelijkheid wordt niet alleen veroorzaakt doordat relevante informatie gezien de omvang 'gezocht' dient te worden in plaats van dat deze makkelijk voorhanden is. Ook worden vaak 'technische' termen gehanteerd of wollig taalgebruik dat de kern van de boodschap vervaagt.¹⁰ Wijzigingen in de opmaak, samenstelling en indeling van jaarstukken en begrotingen ontnemen eveneens het zicht op meerjarenontwikkelingen. Hierdoor is het voor de gebruiker – in casu een PS-lid - niet (altijd) mogelijk om snel en gestructureerd te vinden wat hij nodig heeft. Wat de oorzaken ook mogen zijn, documenten met beknopte, kernachtige en relevante informatie, waarmee op een snelle en kernachtige wijze kennis kan worden genomen van speerpunten, ontbreken. De brief d.d. 28 september 2010 aan de voorzitter van Provinciale Staten betreffende de bevoegdheidsverdeling bij deelnemingen van

¹⁰ De Rekenkamer realiseert zich overigens dat het niet eenvoudig is om jaarstukken en statuten om te zetten in 'voor leken begrijpelijke taal' zonder financiële, administratieve, economische en juridische aspecten geweld aan te doen.

de Provincie als aandeelhouder is een voorbeeld waar dit wel is gebeurd. In deze brief is complexe materie in de kern teruggebracht tot een vorm van checklist.¹¹ De brief is als bijlage 4 bij dit rapport gevoegd. Deze checklist is uitgewerkt in tabellen per deelneming in paragraaf 5.2.

Dit zorgt ervoor dat de perceptie over de rol en positie van de Provincie als aandeelhouder en de praktijk van informatievoorziening door Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten bij beide partijen verschillend is.

Rol en positie van de Provincie als aandeelhouder

Uit de interviews kwam naar voren dat het in de praktijk lastig is om een duidelijk onderscheid te maken wat tot de bedrijfsstrategie en wat tot de aandeelhoudersstrategie behoort. Eenvoudig gezegd is het opstellen van de bedrijfsstrategie de verantwoordelijkheid van het bestuur van de onderneming. Het opstellen van een aandeelhoudersstrategie is de verantwoordelijkheid van de aandeelhouder(s). In de aandeelhoudersstrategie worden de doelen beschreven die de aandeelhouder(s) via het aandeelhouderschap in de onderneming wil(len) realiseren. Een aandeelhoudersstrategie op schrift maakt inzichtelijk of de doelstellingen van de deelneming in kwestie (nog steeds) corresponderen met die van de Provincie conform de algemene visie van de Provincie op het aangaan en aanhouden van verbonden partijen.¹²

Zowel uit de gesprekken met statenleden als uit de gesprekken met de gedeputeerden kwam naar voren dat het initiatief van Provinciale Staten om in 2013 een aandeelhoudersstrategie voor Delta NV op te stellen een goede is geweest. Op dit moment wordt gewerkt aan een strategie voor NV Zeeland Seaports. Het opstellen van een aandeelhoudersstrategie is voor Provinciale Staten het moment om de kaders voor een specifieke deelneming vast te stellen. Een strategie per deelneming maakt het mogelijk de doelstellingen vanuit het gezichtspunt van de Provincie te definiëren en vast te stellen, hetgeen leidt tot een toetsbaar normenkader van uitgangspunten en randvoorwaarden voor een specifieke deelneming. Het opstellen en vaststellen van aandeelhoudersstrategieën draagt eraan bij dat Provinciale Staten zich meer betrokken zullen voelen bij de strategische keuzes omtrent de toekomst van deelnemingen dan nu het geval lijkt te zijn. Het maakt het voor hen eveneens mogelijk om vast te stellen of en hoe bepaalde keuzes passen binnen de aandeelhoudersstrategie. Het bespreken van de jaarstukken van een bedrijf is voor Provinciale Staten eveneens de gelegenheid om zich jaarlijks uit te kunnen spreken over de kaders.

Er is, zoals hierboven reeds aangegeven, geen algemeen kaderstellend beleid waarmee de Provincie kan vaststellen waarom ze in het algemeen zou willen deelnemen aan een bedrijf. Het beleid van de provincie Zeeland ten aanzien van verbonden partijen is immers niet vastgelegd in een aparte nota. De benadering voor privaatrechtelijke samenwerkingsvormen is om in algemene zin niet deel te nemen, tenzij er bijzondere redenen zijn die een uitzondering op deze regel rechtvaardigen. Het wordt daarmee van bedrijf tot bedrijf apart bepaald. In de interviews gaven de gedeputeerden aan dat overwegingen daarbij onder meer zijn wat het belang van het bedrijf bij het realiseren van provinciaal beleid is en wat de risico's voor de Provincie zijn als een dergelijk bedrijf ontbreekt of wegvalt. Bij sommige deelnemingen is de rol van de Provincie historisch zo gegroeid. Provinciale Staten kunnen zich in die gevallen terecht de vraag stellen of de overwegingen die toen golden nog

¹¹ Dit document was overigens bij meerdere geïnterviewden onbekend, hetgeen mede kan samenhangen met het feit dat het document in een vorige collegeperiode is verstuurd.

¹² Programmabegroting 2014, pagina 147.

relevant en opportuun zijn, zo stelt een gedeputeerde. Provinciale Staten zijn in de positie om zich de vraag te stellen vanuit welke belangen en overwegingen de Provincie deelneemt in sommige ondernemingen. Een integraal deelnemingenbeleid zal hierbij behulpzaam zijn.

Praktijk van informatievoorziening

Uit de interviews kwam naar voren dat Provinciale Staten op velerlei wijzen informatie over deelnemingen ontvangen. De informatievoorziening aan Provinciale Staten betreft de strategie van beleid, belangrijke ontwikkelingen en beslissingen die de organisatie moet nemen, maar niet de interne bedrijfsstrategie en het dagelijks beleid en beheer van de organisatie. Het is van belang hierbij te onderkennen dat de Provincie wel invloed heeft op een verbonden partij, maar dat de Provincie niet 'achter het stuur zit'. Daarnaast is het zo dat uit de geschetste bevoegdheidsverdeling (paragraaf 5.2) blijkt dat er, afhankelijk van de deelneming, ook specifieke zaken zijn die duidelijk niet tot de bevoegdheid van Provinciale Staten behoren. Het is immers de directie van de verbonden partij die de lijnen uitzet en de benodigde besluiten neemt, dit alles binnen de gedefinieerde bedrijfsstrategie. Deze strategie is van andere aard en orde dan de aandeelhoudersstrategie. Daarnaast is er nog sprake van een duidelijke rolverdeling tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten in die aandeelhoudersrol.

Twee keer per jaar vindt er bijvoorbeeld een bijeenkomst plaats over de ontwikkelingen bij Zeeland Seaports. De directeur van Economische Impuls Zeeland geeft jaarlijks in de commissie Economie & Mobiliteit een toelichting op de activiteiten en de resultaten van het bedrijf. Er worden bedrijfsbezoeken georganiseerd en vertegenwoordigers van de bedrijven zijn desgevraagd bij commissievergaderingen aanwezig. Jaarlijks ontvangen Provinciale Staten de jaarstukken van de bedrijven.

Uit het documentonderzoek in de openbare bronnen kon de Rekenkamer geen volledig beeld van de jaarstukken/managementrapportages van Perkpolder Beheer BV reconstrueren. Het College van Gedeputeerde Staten gaf in reactie hierop aan dat de ontbrekende stukken echter wel beschikbaar zijn. Daarnaast worden Provinciale Staten tweemaal per jaar middels een aparte bijeenkomst geïnformeerd over de voortgang van het project. Het projectbureau Perkpolder verzorgt hiervan de organisatie en toelichtingen. Verder worden Provinciale Staten tweemaal per jaar via de voor- en najaarsnota in de bijlage grote projecten over de inhoudelijke voortgang van het project Perkpolder geïnformeerd.

Bij enkele leden van Provinciale Staten leeft het gevoel dat de informatie die zij ontvangen slechts gericht is op het verkrijgen van instemming bij besluiten en niet ook op voorlichting. Dit kan te maken hebben met het feit dat de informatievoorziening aan Provinciale Staten primair de strategie van beleid, belangrijke ontwikkelingen en beslissingen die de organisatie moet nemen betreft en niet de interne bedrijfsstrategie en het dagelijks beleid en beheer van de organisatie. Het gaat om de kaders waarbinnen het bedrijf opereert. Provinciale Staten zijn jaarlijks bij de bespreking van de jaarstukken in de gelegenheid om zich uit te spreken over deze kaders.

Strikt formeel gezien concentreert de rol van de aandeelhouder van een bedrijf zich op de vaststelling van de jaarstukken, eventuele statutenwijzigingen, aanstelling van commissarissen, besluiten over de investeringen (boven een vastgesteld bedrag) en het dividendbeleid (zie hierover hoofdstuk 5). De Provincie ontvangt zes weken voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de stukken die daarop betrekking hebben. De gedeputeerden geven aan dat na bespreking in

Gedeputeerde Staten deze vrijwel altijd onverkort ter kennisname aan Provinciale Staten worden gestuurd, zodat zij in de gelegenheid zijn om voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders hun mening, respectievelijk hun gevoelens en bedenkingen hierover kenbaar te maken. Soms ontvangen Provinciale Staten een terugkoppeling van de gedeputeerde over de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Gedeputeerde Staten geven aan dat zij het principe hanteren dat alle informatie over de deelnemingen openbaar is, tenzij vooraf door het bedrijf is aangegeven dat bepaalde informatie van belang is voor de bedrijfsvoering en daarom slechts vertrouwelijk kan worden behandeld.

Uit de analyse van de aan de commissies toegestuurde stukken (2009-2013; zie bijlage 5) en in de commissie behandelde stukken blijkt dat stukken ten behoeve van aandeelhoudersvergaderingen worden toegestuurd c.q. voor Provinciale Staten ter inzage worden gelegd bij de griffie. Uit het documentonderzoek blijkt echter dat het erg lastig is om een structureel beeld van de aandeelhoudersvergaderingen te reconstrueren. In niet alle gevallen is direct helder dat stukken betrekking hebben op de voorbereiding van een aandeelhoudersvergadering. Een gestructureerd historisch beeld van de gekozen lijnen met publiek aandeelhouderschap voor een specifieke deelneming is uit de openbare bronnen dan ook moeilijk of niet af te leiden. Dit wil niet noodzakelijkerwijs zeggen dat Provinciale Staten niet worden geïnformeerd, maar aangezien dit soms in besloten bijeenkomsten gebeurt, ontbreekt een heldere en historische lijn.

De Rekenkamer heeft bijvoorbeeld in het archief 14 uitnodigingen voor - hetzij reguliere, hetzij informele of informatieve of buitengewone - Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders Delta NV in de periode 2008 – 2013 gevonden. Van vijf van deze vergaderingen is een mededeling voor en/of achteraf in de commissie BFW aangetroffen.

Het kan voorkomen dat bij deelnemingen waar verschillende aandeelhouders zijn, andere aandeelhouders (bijvoorbeeld gemeenten) hun achterban eerder of anders informeren dan bij de Provincie gebruikelijk is. Gedeputeerden geven aan dat het bij de Provincie gebruik is dat informatie uit Gedeputeerde Staten altijd eerst naar Provinciale Staten gaat en dan pas naar de media. Als het om gevoelige informatie gaat wordt er - ook door het bedrijf - strikt op gelet dat de Staten de informatie eerder (desnoods onder embargo) ontvangen dan de media. Wanneer vertrouwelijke informatie gedeeld wordt, moeten statenleden vooraf bevestigen dat ze die informatie vertrouwelijk behandelen. Uit interviews met statenleden kwam naar voren dat enkelen van hen de keren dat bijeenkomsten of stukken vertrouwelijk zijn als te veel kwalificeren. De gedeputeerden gaven desgevraagd aan er bij de ondernemingen zo veel mogelijk op aan te sturen dat informatie openbaar moet zijn. In voorkomende gevallen is het dilemma zichtbaar van publiek aandeelhouderschap in een commercieel bedrijf, dat zowel de belangen van zijn aandeelhouders moet dienen als ook de eigen concurrentiepositie moet waarborgen.

Naast deze gestructureerde momenten waarop Provinciale Staten over de deelnemingen van de Provincie door Gedeputeerde Staten geïnformeerd worden, stellen PS-leden in de commissievergaderingen bij het agendapunt "Informatie-uitwisseling" vragen over de deelnemingen aan Gedeputeerde Staten. Aanleiding hiervoor kan bijvoorbeeld berichtgeving in de media zijn. Daarnaast maken Gedeputeerde Staten gebruik van het instrument "actieve informatieplicht" om Provinciale Staten over ontwikkelingen te informeren, wanneer het onderwerp niet ook op de agenda staat. Gedeputeerde Staten geven in de interviews aan dat zij zich bewust zijn van de plicht tot actieve informatieverschaffing, maar ook dat het niet altijd even eenvoudig is om te bepalen wat

op welk moment relevant is voor Provinciale Staten. Het is ook niet altijd evident om aan te geven op welke bijzondere ontwikkelingen en voornemens de Staten moeten worden geattendeerd.

Eén van de gedeputeerden gaf enkele praktische voorbeelden in welke situatie hij ervoor kiest de Staten actief te informeren. Wanneer een bedrijf jaar in jaar uit investeringen wil doen die net onder de grens liggen waar de aandeelhouder verplicht is mee in te stemmen, kiest de gedeputeerde ervoor dit investeringsbeleid met de Staten te bespreken. Hetzelfde geldt voor informatie over het mogelijke dividend. De gedeputeerde ontvangt in zijn rol als aandeelhouder soms informatie van het bedrijf over de verwachte hoogte van het dividend. In het kader van de actieve informatieplicht meldt de gedeputeerde dit aan de Staten, ook al bestaat de kans dat de aandeelhoudersvergadering (waarin de gedeputeerde namens de Provincie optreedt) uiteindelijk besluit om een afwijkend dividend vast te stellen.

Uit de interviews kwam naar voren dat het stellen van vragen door statenleden, hetzij in commissievergaderingen hetzij aan ambtenaren, niet vaak gebeurt. Statenleden zelf geven aan dat de indruk bestaat dat er soms ook vragen “voor de Bühne” worden gesteld, die het inhoudelijke debat “vervuilen”. De gedeputeerden geven aan dat ambtenaren feitelijke informatie aan statenleden mogen verstrekken en dat zij dat ook altijd zullen doen. De ambtelijke organisatie is nauw betrokken bij het reilen en zeilen van de bedrijven waar de Provincie een belang in heeft. Veelal wordt de gedeputeerde door zijn ambtenaar inhoudelijk ondersteund bij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders of de Raad van Commissarissen, zodat ze zeer goed op de hoogte zijn van de situatie bij een bedrijf.

Ter illustratie: in de periode 2009-2013 zijn in commissievergaderingen bij het agendapunt "Informatie-uitwisseling" 24 keer vragen gesteld over de deelnemingen Delta, Economische Impuls, Zeeland Seaports, Westerscheldetunnel of Perkpolder Beheer. Gedeputeerde Staten hebben 8 keer een mededeling gedaan in het kader van de actieve informatieplicht. Zie hiervoor bijlage 5.

Uit de informatie over de praktijk van de informatievoorziening leidt de Rekenkamer af dat Provinciale Staten regelmatig op een of andere manier over deelnemingen geïnformeerd wordt. Naar de mening van de gedeputeerden is de informatie die Provinciale Staten ontvangen naar hun beste weten en kunnen volledig en op tijd. Informatie vanuit Gedeputeerde Staten naar de Staten wordt bovendien altijd voorzien van een ambtelijke oplegnotitie, waarin de essentie en de aandachtspunten nog eens worden geëxpliciteerd. Desalniettemin wordt dit door Provinciale Staten anders ervaren. Enkele punten die hierover in de interviews genoemd werden zijn:

- De informatiebehoefte van Provinciale Staten is niet altijd even duidelijk, waardoor het voor de ambtelijke organisatie lastig is om goed in te schatten tot op welk detailniveau c.q. hoofdlijnen zij de informatie moeten presenteren.
- De toegankelijkheid van stukken heeft verbetering, zowel in fysieke zin (de locatie waar een statenlid documenten kan raadplegen, bijvoorbeeld bij de griffie, in het archief of bij een medewerker) als de inhoud (o.a. waar in het stuk de lezer – in casu het PS-lid – de voor hem meest relevante informatie kan vinden, bijvoorbeeld bij het beoordelen van begrotingen en jaarstukken). Alle informatie is beschikbaar, het is echter gefragmenteerd.
- Geen zicht bestaat op de criteria ten aanzien van de benoeming van leden van de raden van commissarissen van deelnemingen. Evenmin bestaat zicht op relaties van en tussen commissarissen, leden van raden van toezicht, bestuurders, directeuren en andere relevante personen en partijen in samenhang met deelnemingen.

- Benodigde informatie dient te worden gehaald in plaats van dat deze wordt gebracht;
- Beperkt zicht bestaat op aan deelnemingen verbonden partijen en de risico's voor de deelneming die daaruit (kunnen) voortvloeien.

Overigens steken PS-leden ook de hand in eigen boezem ten aanzien van hun eigen deskundigheid. Gesteld werd dat in voorkomende gevallen fracties financieel-administratieve expertise missen en dat er bij Provinciale Staten soms onvoldoende kennis van feiten is, waardoor de voorbereiding gebreken kan vertonen.

Een en ander leidt er bij statenleden toe dat zij moeilijk kunnen vaststellen wat de financiële gevolgen zullen of kunnen zijn van keuzes ten aanzien van deelnemingen en dat er een gevoel van onzekerheid bestaat of ontstaat ten aanzien van de risico's die deelnemingen met zich meebrengen. Ten aanzien van de informatievoorziening over risico's merkt de Rekenkamer tot slot het volgende op. Verbonden partijen maken deel uit van een dagelijkse (economische) werkelijkheid. Dat brengt met zich mee dat onder meer besluitvorming en informatievoorziening vooraf niet tot in detail zijn 'in te regelen'. Dat is des te meer van toepassing ten aanzien van (financiële) risico's, zoals voorzieningen en garanties. Aan voorzieningen en garanties zijn inherent onzekerheden verbonden, zeker voor wat betreft de uitkomst van (toekomstige) gebeurtenissen. Daar komt bij dat veel beschikbare informatie niet toereikend is om (eigenhandig) een goede inschatting van de (financiële) risico's te maken. Zo bieden jaarstukken nagenoeg uitsluitend ex-post informatie en nemen lezers pas een lange periode na sluiting van het (boek)jaar kennis van de inhoud daarvan, waaronder de risico's.

7. Aanbevelingen

Op basis van haar onderzoek komt de rekenkamer Zeeland tot de volgende aanbevelingen:

De algemene visie ten aanzien van verbonden partijen

De Rekenkamer beveelt aan dat de provincie Zeeland een algemeen integraal beleid ten aanzien van verbonden partijen formuleert. In dit beleid dient de strategische visie van de Provincie op verbonden partijen in het algemeen en publiek aandeelhouderschap in het bijzonder verwoord te worden, waarbij (op hoofdlijnen) de uitgangspunten en randvoorwaarden ten aanzien van het verkrijgen, het aanhouden en het vervreemden van aandelen worden opgenomen en de belangrijkste governance principes bij publiek aandeelhouderschap worden benoemd. Deze uitgangspunten en randvoorwaarden vormen het toetsingskader waar structureel aan getoetst kan worden.

De strategie per deelneming

De Rekenkamer beveelt aan dat voor deelnemingen een aandeelhoudersstrategie wordt opgesteld, tenzij wordt besloten dat een strategie voor een specifieke deelneming geen toegevoegde waarde heeft. Een algemene integrale nota deelnemingenbeleid is het aangewezen kader om de afwegingen vast te leggen voor welke deelnemingen het relevant is om een aparte aandeelhoudersstrategie op te stellen en voor welke niet.

De rollen van de betrokken actoren

De Rekenkamer beveelt aan de brief d.d. 28 september 2010 aan de voorzitter van Provinciale Staten betreffende de bevoegdheidsverdeling bij deelnemingen van de provincie Zeeland als aandeelhouder te actualiseren en breed kenbaar te maken.

Informatievoorziening/Informatiepositie

De Rekenkamer beveelt aan dat Provinciale Staten de benodigde deskundigheid waarborgen door deze zelf in te brengen, extern te betrekken en/of zich door de ambtenaren van de provincie Zeeland te laten voorlichten.

De Rekenkamer beveelt aan dat voor alle deelnemingen een permanent, in verband met de toegankelijkheid bij voorkeur digitaal, dossier beschikbaar komt. In dat kader verdient het eveneens aanbeveling om de voorbereiding van besluitvorming en de verslaglegging daaromtrent over de belangrijkste momenten duidelijk en eenduidig te formuleren (jaarrekening, begroting, kredietverlening, aandeelhoudersbesluiten).

De Rekenkamer beveelt aan per deelneming actuele factsheets op te stellen, met daarin de belangrijkste kengetallen, die periodiek worden geactualiseerd.

De Rekenkamer beveelt aan dat Provinciale Staten zich bij vragen van technische aard, dat wil zeggen geen artikel 44-vragen, wenden tot de griffie, dan wel tot de desbetreffende ambtenaar. In dit verband beveelt de Rekenkamer ook aan om een eenduidige systematiek (standaardformulieren, vaste aanspreekpunten, vaststellen termijnen beantwoorden e.d.) te ontwikkelen en te implementeren zodat de toegang tot gewenste informatie 'laagdrempelig' wordt, zonder dat de belasting voor ambtenaren verhoogd wordt.

De Rekenkamer beveelt aan structureel periodieke (in)formele openbare bijeenkomsten te houden, waarbij vertegenwoordigers van de deelneming aanwezig zijn alsmede Provinciale Staten. Deze

kunnen in een nader te kiezen vorm en binnen kaders van de vigerende governance worden georganiseerd.

Teneinde met (meer) zekerheid te kunnen steunen op het instrument 'actieve informatieplicht' beveelt de Rekenkamer aan dat de aard, omvang en momenten van informatieverstrekking nader gestandaardiseerd worden.

8. Bestuurlijke reactie

Met zijn brief van 9 oktober heeft het College van Gedeputeerde Staten van Zeeland zijn reactie gegeven op de conclusies en aanbevelingen in dit rapport. In dit hoofdstuk wordt deze reactie volledig geciteerd.

Geachte voorzitter,

Op 10 september jl. hebben wij het concepteindrapport ontvangen van het onderzoek van de Rekenkamer Zeeland naar de informatievoorziening aan Provinciale Staten over deelnemingen.

Wij willen van de door u aangeboden gelegenheid gebruik maken om een bestuurlijke reactie te geven op de inhoud van het rapport. De vraag die als basis diende voor het onderzoek was:

"Op welke wijze worden Provinciale Staten van Zeeland geïnformeerd over zaken met betrekking tot deelnemingen en de daarmee samenhangende risico's?"

Wij herkennen de conclusies die de Rekenkamer Zeeland trekt over het verschil in perceptie over de rol als aandeelhouder en de informatievoorziening tussen leden van Provinciale Staten (PS) en ons college. Bij voorstellen aan PS zullen wij proberen zo eenduidig mogelijk aan te geven welke rol wij als aandeelhouder hebben en van welke bevoegdheden wij als aandeelhouder en/of college gebruik maken. Wij hechten er ook belang aan om bij voorstellen aan PS de financiële gevolgen en/of risico's van besluiten over deelnemingen zo duidelijk mogelijk te beschrijven.

Wij zijn tevens van mening dat de door u gemaakte aanbevelingen kunnen bijdragen aan de informatiebehoefte die PS hebben.

1. Een integraal beleid ten aanzien van verbonden partijen wordt op dit moment voorbereid. Na behandeling van uw onderzoeksrapport in PS (naar verwachting december 2014), zullen wij uw aanbevelingen en reacties van PS meenemen in de afronding van dit beleid. Naar verwachting zal dit beleid in april 2015 aan PS worden voorgelegd.
2. Het formuleren van een aandeelhoudersstrategie per deelneming is ook actueel. Zowel die van de N.V. Zeeland Seaports als die van de N.V. Westerscheldetunnel zijn inmiddels in voorbereiding en worden nog dit jaar aan PS voorgelegd. Na vaststelling van de uitgangspunten in het beleid ten aanzien van verbonden partijen zal worden gezien of voor de andere provinciale deelnemingen ook een aandeelhoudersstrategie wenselijk en noodzakelijk is.
3. Uw aanbeveling om de bevoegdheidsverdeling per deelneming te actualiseren nemen wij ter harte. Met het oog op de aankomende nieuwe Statenperiode is het ook een goed moment om nieuwe statenleden op dit punt nader te informeren.
4. De aanbevelingen om de informatievoorziening en informatiepositie meer te waarborgen nemen wij ter harte. Hierbij merken wij op dat we hierbij willen aanhaken op bestaande momenten die in diverse Statencommissies reeds bestaan voor onze deelnemingen en waar

vertegenwoordigers van die deelnemingen ook bij aanwezig zijn en zicht op beleid sessies. Ook zien wij hierin een rol voor de ondersteuning door de Statengriffie. Wij stellen voor om samen met de Statengriffie de concrete informatiebehoefte nader uit te werken en daarna met een voorstel naar uw Staten te komen om de informatievoorziening en -ontsluiting over deelnemingen verder te optimaliseren.

Tenslotte willen wij u nog een aantal inhoudelijke punten voor het rapport meegeven:

- In aanvulling op paragraaf 3.3 juridische verschijningsvormen is nog te melden dat DELTA N.V. een structuur N.V. is. Dit heeft gevolgen voor de wijze waarop de governance voor deze deelneming is georganiseerd. Bij een structuur N.V. zijn namelijk een aantal bevoegdheden die normaliter tot die van de AvA behoren, bij de RvC belegd. Het gaat hierbij om bevoegdheden omtrent benoeming, schorsing en ontslag van het bestuur van de vennootschap. Voor een uitgebreider overzicht verwijzen we naar bijlage 4 bij uw rapport, waarin dit onderscheid ook is toegelicht en de wijze waarop de bevoegdheden zijn geregeld tussen de verschillende deelnemingen zichtbaar is gemaakt.
- Er staat een kleine onjuistheid in het rapport in paragraaf 3.4. Volgens onze informatie is het huidige aandelenpercentage van de provincie Zeeland in de N.V. Economische Impuls Zeeland 66% en geen 49%. Dit laatste percentage is het percentage waar we op termijn op uit willen komen.
- In hoofdstuk 6 is aangegeven dat voor Perkpolder geen volledig beeld van de jaarstukken / managementrapportages uit openbare bronnen te reconstrueren was. Uiteraard zijn de ontbrekende jaarstukken beschikbaar. Bovendien worden Provinciale Staten ook tweemaal per jaar middels een aparte bijeenkomst geïnformeerd over de voortgang van het project. Het projectbureau Perkpolder verzorgt hiervan de organisatie en toelichtingen. Verder worden Provinciale Staten tweemaal per jaar via de Voor- en Najaarsnota in de bijlage grote projecten over de inhoudelijke voortgang van het project Perkpolder geïnformeerd.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en wij zien met belangstelling de definitieve eindrapportage tegemoet.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

9. Nawoord

De Rekenkamer heeft met instemming kennis genomen van de reactie van het College van Gedeputeerde Staten waarin zij de conclusies en aanbevelingen uit dit rekenkamerrapport overnemen.

Ten aanzien van de concrete uitwerking van de informatievoorziening en informatiepositie geeft de Rekenkamer nog het volgende mee. Het is een gegeven dat er op dit moment verschillende beelden bij Provinciale Staten, het College van Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie bestaan over de informatievoorziening over de deelnemingen in het algemeen en de risico's in het bijzonder. Om op dit beleidsterrein in het algemeen, maar des te meer ten aanzien van de individuele deelnemingen, een effectief besluitvormingsproces te kunnen doorlopen is het van belang dat die perceptieverschillen weggenomen worden. Dat betekent concreet dat Provinciale Staten zich duidelijk zullen moeten uitspreken over de informatiebehoefte die er bij hen leeft, opdat het College en de ambtelijke organisatie hiernaar kunnen handelen in de voorbereiding van het in de bestuurlijke reactie toegezegde voorstel om de informatievoorziening en -ontsluiting over deelnemingen verder te optimaliseren.

De inhoudelijke punten die het College heeft meegegeven zijn in het rapport verwerkt.

Bijlagen

Bijlage 1 Geraadpleegde documenten

Ten behoeve van het onderzoek is een omvangrijk aantal documenten verzameld. Mede gezien de omvang is een onderscheid aangebracht tussen

1. documenten van algemene aard, die het kenmerk van 'naslagwerk' (kunnen) hebben,
2. documenten die direct samenhangen met de opdrachtformulering.

Tot de eerste categorie behoren:

- De jaarstukken van de provincie Zeeland over de jaren 2009 tot en met 2013;
- De managementletters van de provincie Zeeland over de jaren 2009 tot en met 2013;
- De programmabegrotingen van de provincie Zeeland 2009 tot en met 2014;
- Documenten betreffende budget- en resultaatssubsidies over de jaren 2008 tot en met 2013;
- Voorjaars- en najaarsnota's van de provincie Zeeland over de jaren 2009 tot en met 2013;
- De jaarverslagen en statuten van de deelnemingen, overwegend over de jaren 2009 tot en met 2012.

Tot de laatste categorie behoren de navolgende bescheiden:

- Brief GS d.d. 18 oktober 2011 aan de voorzitter van Provinciale Staten betreffende de interne bevoegdheidsverdeling tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten betreffende de aandeelhoudersbesluiten inzake de BV Kanaalkruising Sluiskil, inclusief bijlage 1 brief d.d. 28 september 2010 aan de voorzitter van Provinciale Staten betreffende de bevoegdheidsverdeling bij deelnemingen van de Provincie als aandeelhouder;
- Brief GS d.d. 6 december 2011 aan de voorzitter van Provinciale Staten betreffende de informatievoorziening als aandeelhouder;
- Statenstuk SERV-103 t.b.v. de PS-vergadering d.d. 1 november 2013 inzake 'Aandeelhoudersstrategie Delta NV';
- Jaarrekening 2013 en Programmabegroting 2014, specifiek de paragrafen 'Verbonden partijen' en 'Weerstandsvermogen';
- Brieven van GS d.d. 6 november 2012 en 12 november 2013 inzake Begroting NV Zeeland Seaports en rapportage garanties;
- Besluiten van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten alsmede notulen van (commissie)vergaderingen over de jaren 2009 tot en met 2013.

Daarnaast zijn nog de volgende bronnen geraadpleegd:

- Besluit Begroting en Verantwoording;
- Burgerlijk Wetboek, Boek 2: rechtspersonen;
- Corporate Governance Code;
- Wet op het Financieel Toezicht.

- Gemeente Etten-Leur, nota Verbonden Partijen.
- Menco, P. 'Het spanningsveld tussen bedrijfsstrategie en openbaar bod'. In: VBA Beleggingsprofessional, Nummer 117 - voorjaar 2014.

Bijlage 2 Lijst van geïnterviewden

De heer A.P. Beekman, fractie CU

De heer C. van Beveren, gedeputeerde belast met aandeelhouderschap Delta NV,
NV Westerscheldetunnel, BV Kanaalkruising Sluiskil, Perkpolder Beheer BV

De heer C.W. Bierens, fractie VVD

De heer A.C. Clement, financieel adviseur ontwikkeling

De heer J. Daane, concerncontroller

De heer P. Goossen, afdelingshoofd ruimte

De heer S.J. de Groot, afdelingshoofd economie en duurzaamheid

De heer R. Haaze, fractie PVV

De heer A.M.M. van Haperen, fractie PvdA

Mevrouw C. Heger-Goed, afdelingshoofd financiën

De heer A. Hijgenaar, fractie D66

De heer E.W. de Koning, senior beleidsmedewerker stedelijke planologie

Mevrouw P.C.A. de Milliano, fractie CDA

De heer R. Muste, fractie NZ

Mevrouw E.D. de Neef en de heer J.C. Robesin, fractie PvZ

Mevrouw M. Plantinga, directeur

De heer B.J. de Reu, gedeputeerde belast met aandeelhouderschap NV Economische Impuls Zeeland

De heer G.D. Roeland, fractie SGP.

Mevrouw C. Schönknecht, gedeputeerde belast met aandeelhouderschap NV Zeeland Seaports

De heer M. de Theije, senior projectleider

De heer R.G.I. Verdurmen, medewerker deelnemingen

De heer P.A.L. van Vooren, beleidsmedewerker kenniseconomie, arbeidsmarkt en innovatie

De heer A.W. Wissekerke, medewerker deelnemingen

Bijlage 3 Brief van de minister van BZK d.d. 20 december 2013 inzake financieel toezicht

	 14000048														
	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties														
-> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag															
Provinciale Staten van Zeeland Postbus 6001 4330 LA MIDDELBURG	<table border="1"><tr><td colspan="2" style="text-align: center;">PROVINCIE ZEELAND</td></tr><tr><td>AFD. SG</td><td>AMBT</td></tr><tr><td>AFD. TERMIJN</td><td>Joosse</td></tr><tr><td>DATUM</td><td>- 2 JAN. 2014</td></tr><tr><td>DOC.NR.</td><td>14000048</td></tr><tr><td>ZAAK NR.</td><td></td></tr><tr><td>CLASS.</td><td></td></tr></table>	PROVINCIE ZEELAND		AFD. SG	AMBT	AFD. TERMIJN	Joosse	DATUM	- 2 JAN. 2014	DOC.NR.	14000048	ZAAK NR.		CLASS.	
PROVINCIE ZEELAND															
AFD. SG	AMBT														
AFD. TERMIJN	Joosse														
DATUM	- 2 JAN. 2014														
DOC.NR.	14000048														
ZAAK NR.															
CLASS.															
Datum 20 december 2013 Betreft financieel toezicht: vorm en bevindingen 2014	DG&K/Bestuur, Democratie en Financiën Financieel en Informatiestelsel Tafelmarkt 147 Den Haag Postbus 20011 2500 EA Den Haag www.rijksoverheid.nl Contactpersoon Josée Nan T 06-50738360 josee.nan@minbzk.nl Kenmerk 2013-0000744953 Uw kenmerk														

1. Inleiding en toezichtvorm voor 2014

Met deze brief informeer ik u over de financiële toezichtvorm voor 2014 en de overige toezichtbevindingen. Gedeputeerde Staten ontvangen een afschrift van deze brief. Over de door mij bij het financiële toezicht gehanteerde uitgangspunten en overige aandachtspunten heb ik u eerder, bij brief van 27 mei 2013, kenmerk 2013-0000268595, geïnformeerd. In die brief heb ik de elementen die een rol spelen bij mijn toetsing van de realiteit van uw begroting en meerjarenraming weergegeven. De beoordeling daarvan is bepalend voor de vorm van mijn toezicht, repressief of preventief. Daarnaast heb ik in die brief aangekondigd dat bij mijn toetsing wederom extra aandacht zal worden geschonken aan de paragraaf verbonden partijen.

Naar aanleiding van de mij toegezonden begroting 2014 en jaarstukken 2012 deel ik u hierbij mede dat ik van oordeel ben dat uw provincie, net als de andere provincies, voor het komende jaar, met inachtneming van artikel 207, 1^e en 2^e lid, van de Provinciewet, onder de repressieve toezichtvorm kan blijven. Dit betekent dat uw begroting geen goedkeuring van mij behoeft.

In deze brief ga ik achtereenvolgens in op de bevindingen over de begroting en meerjarenraming, de uitkomsten van de toetsing van de paragraaf verbonden partijen en de overige financiële beheeraspecten. Deze brief en de aan deze brief ten grondslag liggende feiten zijn ambtelijk met uw provincie afgestemd (hoor en wederhoor).

2. Begroting en meerjarenraming

2.1 Inleiding

Het door mij gehanteerde toezichtcriterium structureel en reëel evenwicht gaat uit van een begrotingssaldo dat het resultaat is van uitsluitend structurele baten en lasten. Om te kunnen vaststellen of dit het geval is, heb ik het begrotingssaldo na bestemming gecorrigeerd voor de incidentele baten en lasten, inclusief de incidentele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves. Bij mijn oordeel over het begrotingsevenwicht betrek ik ook (de ontwikkeling van) het weerstandsvermogen en de vrije beleidsruimte.

2.2 Totaalbeeld provincies

Uit het onderzoek naar de begrotingen 2014 en meerjarenramingen 2015-2017 komt naar voren dat er één provincie (Gelderland) is waarvan de begroting/meerjarenraming gecorrigeerd voor incidentele zaken gedurende het jaar 2014 een structureel tekort vertoont, dat wil zeggen dat de structurele lasten niet worden gedekt door structurele baten. Bij deze provincie doet zich het tekort niet voor in de meerjarenraming. Bij de beoordeling van het structureel en reëel evenwicht wordt ook het weerstandsvermogen en de vrije beleidsruimte betrokken. Op grond hiervan acht ik de conclusie gerechtvaardigd dat er voldoende bevindingen zijn waaruit blijkt dat deze provincie over het genoemde evenwicht beschikt of zou kunnen gaan beschikken.

Datum
20 december 2013
Kenmerk
2013-0060794953

Het totaal van de algemene reserves en bestemmingsreserves van alle provincies wordt per 1 januari 2014 geraamd op bijna € 14,8 miljard (per 1 januari 2013 was dit ruim € 15,6 miljard). In de periode 2014-2017 is er per saldo sprake van een geraamde onttrekking aan de reserves van € 2,7 miljard (in de periode 2013-2016 was dit € 1,1 miljard). Dit betekent een afname van ruim 18% ten opzichte van 2014 (vorig jaar was sprake van een geraamde afname van 7%).

2.3 Beeld van uw provincie

Ik ben van oordeel dat uw provincie voldoet aan het criterium van structureel en reëel evenwicht. Dit oordeel is gebaseerd op de risicogeorïenteerde toets van uw begroting en meerjarenraming. Die toets heeft geen bevindingen opgeleverd waaruit blijkt dat uw provincie niet over het genoemde evenwicht beschikt.

De omvang van de door u gepresenteerde reserves neemt in de periode 2014 tot en met 2017 af van € 132 miljoen naar 114 miljoen ofwel een afname van bijna 14%.

Ik constateer dat de begroting en meerjarenraming van uw provincie sluiten, zowel zoals door u gepresenteerd als na mijn correcties voor incidentele baten en lasten.

2.4 Vereisten wet- en regelgeving

Ieder jaar toets ik op hoofdlijnen of de financiële begroting, de meerjarenraming en de paragrafen voldoen aan de eisen, die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daaraan stelt. Met ingang van 1 juli 2013 is het BBV gewijzigd op onderdelen die de deugdelijkheid en transparantie van de begroting en meerjarenraming moeten versterken. U bent hierdoor beter in staat vast te stellen of er sprake is van een structureel en reëel begrotingsevenwicht. Ik heb geconstateerd dat de meeste provincies deze wijzigingen in de begroting 2014 nog niet in de volle omvang hebben kunnen doorvoeren. Ik ga ervan uit dat de begroting 2015 zal voldoen aan de verscherpte eisen ten aanzien van de specificatie van de incidentele baten en lasten en toevoegingen/onttrekkingen aan reserves (art. 19 en 23 BBV) en de toelichting op de financiële positie (art. 21). In par. 3 ga ik nader in op de wijzigingen van art. 15 BBV die de verbonden partijen betreffen.

2.5 Aanbevelingen

Hierna doe ik een aantal aanbevelingen voor de financiële begroting, de meerjarenraming en de paragrafen die naar mijn oordeel de volledigheid, leesbaarheid, transparantie en informatie waarde daarvan verder vergroten.

Pagina 2 van 5

1. Neem in de begroting of in het aanbiedingsvoorstel bij de begroting het berekende structurele en reële begrotingssaldo op, waarbij dit saldo is gecorrigeerd voor de incidentele baten en lasten, inclusief de incidentele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves. De manier waarop de provincie Noord-Brabant dit in de begroting 2014 heeft gedaan kan hierbij tot voorbeeld dienen.
2. Streef naar een primitieve begroting die zo actueel mogelijk is, waarin tenminste de melcirculaire van het provinciefonds is verwerkt. Voor een beoordeling van de begroting 2014 van uw provincie dient ook kennis te worden genomen van de Najaarsnota 2013. Dit ware te vermijden.
3. Neem in de paragraaf weerstandsvermogen het risico van verbonden partijen en garantstellingen op. Uit de integrale risico-analyse, die is toegevoegd aan de Najaarsnota 2013, kan worden opgemaakt dat hier thans meer aandacht voor is dan bij de opstelling van de primitieve begroting 2014, waarin wordt gesteld (blz. 147) dat risico's van verbonden partijen niet hoeven te worden benoemd "omdat ze in beeld zijn en beheerst worden bij het bevoegd gezag van de verbonden partijen". De situatie rondom Thermphos en Zeeland Seaports maakt duidelijk dat zeker bij het afgeven van garantstellingen zich situaties kunnen voordoen dat schuldeisers een beroep doen op deze garantstellingen. Volgens de integrale risicoanalyse verwacht de provincie in 2014 beter inzicht te verkrijgen in de precieze omvang van het risico dat wordt gelopen door het afgeven van de garantstellingen. Ik ga ervan uit dat deze informatie en de mogelijke maatregelen die hierop volgen, te vinden zullen zijn in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting 2015. De verdiepingsslag, die in de Najaarsnota 2013 wordt aangekondigd, zal tevens moeten leiden tot een verdere verbetering van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Datum
20 december 2013
Kenmerk
2013-0000744953

3. Verbonden partijen

Ik heb dit jaar wederom onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de paragraaf verbonden partijen. Ook provincies brengen steeds meer activiteiten onder bij verbonden partijen, zoals bij regionale uitvoeringsdiensten. De begroting moet daarom meer inzicht bieden in de aard, omvang en risico's van de verbonden partijen. Hiertoe is per 1 juli 2013 art. 15 van het BBV aangepast. Getoetst is of de begrotingsparagraaf voldoet aan de voorschriften die thans worden gesteld. Daarnaast heb ik onderzocht welke voortgang is geboekt ten opzichte van de presentatie in de begroting 2013.

Geconstateerd kan worden dat de informatie over de verbonden partijen in de provinciale begrotingen verder is verbeterd, maar nog niet in alle opzichten voldoet aan de eisen die in art. 15 BBV zijn gesteld aan de lijst van verbonden partijen. Geen enkele provincie heeft ramingen voor 2014 opgenomen. Hierdoor kan niet worden vastgesteld (indien dit van toepassing is) of voor de bijdrage van de provincie aan de verbonden partij in de programmabegroting voldoende middelen zijn gereserveerd. Dit is van belang omdat de praktijk is dat verbonden partijen steeds vaker over geen of weinig eigen vermogen beschikken. Hogere kosten van de verbonden partij leiden daardoor direct tot een hogere bijdrage van de deelnemer(s).

Pagina 3 van 5

Aangezien de wijziging van het BBV op dit punt onvoldoende duidelijk is, is in de decembercirculaire 2013 van het gemeente- en provinciefonds nader aandacht besteed aan de uitleg die aan art. 15 lid 2.c t/m 2.e moet worden gegeven.

Datum
20 december 2013
Kenmerk
2013-000744953

In onderstaande tabel treft u mijn bevindingen aan naar aanleiding van het onderzoek voor uw provincie:

Inzicht in paragraaf verbonden partijen

Inzicht in	Gemeenschappelijke Regelingen		Overige Verbonden Partijen	
	in begroting 2014	in begroting 2013	in begroting 2014	in begroting 2013
het aandeel/belang	goed	goed	goed	goed
financiële positie	goed	goed	goed	goed
risico's	onvoldoende	voldoende	onvoldoende	voldoende

Ik kwalificeer het inzicht in de risico's thans als 'onvoldoende' omdat in de begroting 2014 nog geen gevolg is gegeven aan de aanbeveling in de toezichtbrief 2013 om de risico's van verbonden partijen in beeld te brengen. Inmiddels staat de herijking van het risicomanagement op de agenda van Gedeputeerde Staten, waardoor ik er vanuit ga dat in de begroting 2015 invulling wordt gegeven aan de hierboven genoemde, derde aanbeveling.

Ik heb geconstateerd dat de Regionale Uitvoeringsdienst, waaraan u deelneemt, de begroting en rekening niet tijdig hebben vastgesteld en aan mij verzonden. Ik verzoek u erop toe te zien dat dit verbetert.

4. Overige financiële beheeraspecten

Voor mijn oordeel over uw rekening maak ik mede gebruik van de bevindingen van de accountant. Ik constateer dat Gedeputeerde Staten de gesignaleerde knelpunten en de gegeven adviezen onderschrijven en toezeggen hieraan door verbetermaatregelen gevolg te geven.

Een ander financieel beheeraspect, waarnaar ik heb gekeken, is het Emu-saldo. Ik constateer dat het door u berekende Emu-saldo van - € 117 miljoen de referentiewaarde 2014 (zoals vermeld op internet¹) van - € 39,3 miljoen met € 77,7 miljoen overschrijft.

5. Tot slot

Ik ontvang graag vóór 1 april 2014 uw reactie op deze brief, in het bijzonder op de genummerde punten.

Ik hoop met de vorenstaande opmerkingen u in staat te stellen tot een zo goed mogelijk oordeel over de begroting en meerjarenraming te komen.

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/publicaties/2013/10/18/individuele-emu-referentiewaarden-decentrale-overheden-2014.html>

Een afschrift van deze brief heb ik heden aan Gedeputeerde Staten gezonden.

Datum
20 december 2013
Kenmerk
2013-0000744953

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

T. Livius
Directeur Bestuur, democratie en financiën

Bijlage 4 Brief Gedeputeerde Staten d.d. 28 september 2010 inzake de bevoegdheidsverdeling bij deelnemingen van de Provincie als aandeelhouder

Gedeputeerde Staten

PROVINCIE ZEELAND	
AFD. <i>SGR</i>	AMBT. <i>KATSBURG</i>
AFD. TERMIJN	
DATUM	28 SEP. 2010
DOC.NR.	10029937
ZAAK NR.	
CLASS.	

bericht op brief van: Aan de voorzitter van Provinciale Staten

uw kenmerk:

ons kenmerk: 10029803

afdeling: Financieel-economische Zaken

bijlage(n): 2

behandeld door: drs. M.J. de Troije RA

doorkiesnummer: (0118) 63 15 99

onderwerp: Bevoegdheidsverdeling bij deelnemingen van de provincie als aandeelhouder

verzonden: 28 SEP. 2010

Middelburg, 28 september 2010

Geachte voorzitter,

Hierbij doen wij u toekomen de beantwoording van de toezegging nr. 96 naar aanleiding van de behandeling in de commissie Bestuurlijke en Financiële Zaken van 8 september 2010 van het statenvoorstel betreffende het beleid rondom overheidscommissarissen.

In de commissievergadering is ons verzocht twee onderdelen nader in beeld te brengen. Ten eerste wat de bevoegdheden van ons als provincie zijn als aandeelhouder bij onze deelnemingen en ten tweede hoe deze bevoegdheden binnen de provincie zijn verdeeld tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten.

Deelnemingen

Wij zijn als provincie aandeelhouder bij zeven deelnemingen, te weten:

1. DELTA NV
2. NV Westerscheldetunnel (WST)
3. N.V. Economische Impuls Zeeland (EIZ)
4. BV Kanaalkruising Sluiskil (KKS)
5. Grondexploitatie maatschappij Perkpolder Beheer BV (Perkpolder)
6. Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)
7. Zeeuws Participatiefonds BV (ZPF)

Bij een tweetal deelnemingen is (nog) geen sprake van een aandeelhoudersrelatie. Dit betreffen de gemeenschappelijke regelingen Zeeland Seaports en Natuur- en recreatieschap De Grevelingen. Per 1 januari 2011 zal naar verwachting de NV Zeeland Seaports (ZSP) worden opgericht. Aangezien hiervoor op dit moment nog geen statuten zijn vastgesteld, zal de uitwerking van de door u gestelde vragen voor ZSP op een later moment aan u worden voorgelegd.

Bevoegdheden aandeelhouder

De bevoegdheden van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) in een NV / BV is deels dwingend bepaald in Boek 2 BW, afdeling 4 en deels per vennootschap individueel bepaald in de statuten van de vennootschap.

Wettelijke bevoegdheden (meest relevante hoofdlijnen):

- Alle bevoegdheden binnen de door de wet en statuten gestelde grenzen, die niet aan het bestuur of aan anderen is toegekend (kapstokbepaling);
- Vaststelling van de jaarrekening;
- Goedkeuring van besluiten van het bestuur omtrent een belangrijke verandering van identiteit of karakter van de onderneming, ten minste:
 - Overdracht onderneming aan een derde;
 - Aangaan of verbreken van een duurzame samenwerking met een andere rechtspersoon;
 - Nemen of afstoten van een deelneming in het kapitaal van een andere vennootschap;
- Stemrecht;
- Wijzigen van statuten;
- Verhogen of verlagen van het bedrag van de aandelen en het maatschappelijk kapitaal;
- Benoeming, schorsing of ontslag van bestuurders;
- Beleid bezoldiging bestuur, tenzij bij de statuten een ander orgaan is aangewezen;
- Vaststellen bezoldiging bestuur, tenzij bij de statuten een ander orgaan is aangewezen;
- Aangifte tot faillietverklaring, tenzij bij de statuten anders is bepaald;
- Benoeming, schorsing of ontslag van commissarissen;
- Onderwerpen op de agenda AvA plaatsen;
- Ontbinding van de vennootschap;
- Aangaan van een juridische fusie;
- Besluit tot splitsing;

Statuten:

Statuten zijn grondregels, bepalingen die ten grondslag liggen aan bepaalde rechtspersonen, zoals de naamloze vennootschap, besloten vennootschap, vereniging en stichting, die in de notarieel verleden akte van oprichting zijn vervat. De statuten moeten met de oprichtingsakte ter kennisneming door derden worden ingeschreven in het handelsregister. Op grond van de statuten is de directie van de onderneming ten minste eenmaal per jaar verplicht om verantwoording en rekenschap af te leggen aan de aandeelhouders tijdens de jaarlijks terugkerende AvA.

Een overzicht van de wettelijke en statutaire bevoegdheden van de provincie als aandeelhouder bij de zeven deelnemingen is opgenomen als **bijlage 1** bij deze brief. Wij hebben ons beperkt tot het weergeven van de hoofdlijnen (uitzonderingsbepalingen zijn mogelijk).

Verdeling bevoegdheden

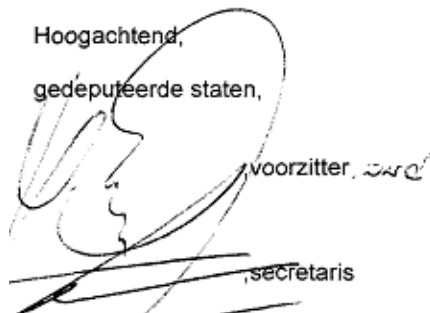
Met de invoering van het duale bestel in 2003 is het algemene uitgangspunt dat Provinciale Staten een kaderstellende en controlerende rol vervullen en Gedeputeerde Staten zich bezighouden met het dagelijks bestuur en daarover verantwoording afleggen.

Op welke wijze de bevoegdheden van de provincie als aandeelhouder zijn verdeeld over Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten is opgenomen in **bijlage 2** bij deze brief. Bij de deelnemingen in de Nederlandse Waterschapsbank N.V., Perkpolder Beheer BV en het Zeeuws Participatiefonds BV is de verdeling van de bevoegdheden niet nader uitgewerkt. Dit betekent voor deze drie deelnemingen dat alle bevoegdheden in lijn met eerdere separate besluitvorming toekomen aan Gedeputeerde Staten.

Voor de BV KKS zal de bevoegdheidsverdeling op een later moment nog aan u ter besluitvorming worden voorgelegd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en beschouwen onze gedane toezegging (nr. 96 uit de commissievergadering Bestuurlijke en Financiële Zaken van 8 september 2010) als afgedaan.

Hoogachtend,
gedeputeerde staten,

 voorzitter, *[handwritten]*

 secretaris

Bijlage 1 Bevoegdheden provincie als aandeelhouder per deelneming

Bevoegdheden	DELTA NV	NV WST	NV EIZ	BV KKS	Perkpolder	NWB NV	ZPF BV
<i>Wettelijk</i>	1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)
Vaststelling jaarrekening	X	X	X	X	X	X	X
Overdracht aan derde	X	X	X	X	X	X	X
Aangaan/verbreken samenwerking	X	X	X	X	X	X	X
Nemen/afstoten kapitaal derde	X	X	X	X	X	X	X
Stemrecht	X	X	X	X	X	X	X
Wijziging statuten	X	X	X	X	X	X	X
Verhogen/verlagen kapitaal	X	X	X	X	X	X	X
Benoeming bestuur	a)	X	X	X	X	X	X
Schorsing bestuur	a)	X	X	X	X	X	X
Ontslag bestuur	a)	X	X	X	X	X	X
Beleid bezoldiging bestuur	X	X	X	X	X	X	X
Bezoldiging bestuur	a)	b)	c)	X	X	e)	X
Aangifte faillietverklaring	X	X	X	X	X	X	X
Benoeming commissaris	X	X	X	X	d)	X	X
Schorsing commissaris	X	X	X	X	d)	X	X
Ontslag commissaris	X	X	X	X	d)	X	X
Onderwerpen agenda AvA plaatsen	X	X	X	X	X	X	X
Ontbinding vennootschap	X	X	X	X	X	X	X
Aangaan juridische fusie	X	X	X	X	X	X	X
Bestluit tot splitsing	X	X	X	X	X	X	X

<i>Statuten</i>							
Investeringsplan	X	X	X	X		X	
Financieringsplan			X				
Dividendebeleid	X		X				
Beloning commissarissen	X	X	X	X	d)	X	X
Opdrachtverlening accountant	X	X	X	X	X	X	X
Vaststellen dividend	X	X	X	X	X	X	X
Vaststelling jaarprogramma / meerjarenbeleid- /ondernemingsplan en (meerjaren)begroting		X	X	X	X		
Aangaan kredietovereenkomsten				X	X		
Verkrijgen/vervreemden registergoederen					X		
Vaststellen/herzien grondexploitatieberekening					X		

- 1) DELTA NV vastgesteld met statenbesluit van 18 maart 2005, FEZ-201
 ** investeringen / deelnemingen groter dan 55 miljoen euro
 a) vanwege het feit dat DELTA NV als structuurvennootschap wordt aangemerkt liggen een aantal bevoegdheden die normaliter aan AvA toebehoren nu bij RvC
- 2) NV WST vastgesteld met statenbesluit van 18 december 2009, FEZ-134
 ** investeringen / inkopen van meer dan 2 miljoen euro
 b) Bezoldiging van het bestuur ligt volgens de statuten bij de RvC, toegestaan op basis van art. 135 lid 4 BW2
- 3) NV EIZ vastgesteld met statenbesluit van 9 november 2007, E&M-023
 ** investeringen van meer dan 2 miljoen euro
 c) Bezoldiging van het bestuur ligt volgens de statuten bij de RvC, toegestaan op basis van art. 135 lid 4 BW2
- 4) KKS overeenkomstig de oprichtingsakte van 1 juli 2009
 ** investeringen / meerjarige verplichtingen van meer dan 2 miljoen euro
- 5) Perkpolder Beheer BV overeenkomstig de oprichtingsakte van 26 juni 2009
 d) geen raad van commissarissen
- 6) NWB NV overeenkomstig de statuten, laatstelijk gewijzigd per 24 juni 2005
 (des)investerings met een waarde van een derde van ten minste het geplaatste kapitaal
 e) Bezoldiging van het bestuur ligt volgens de statuten bij de RvC, toegestaan op basis van art. 135 lid 4 BW2
- 7) ZPF BV overeenkomstig de oprichtingsakte van 24 oktober 1997

Behoort bij brief d.d. 28 september 2010 met ons kenmerk: 10029803

Bijlage 2 Verdeling bevoegdheden provincie als aandeelhouder per deelneming

Bevoegdheden	DELTA NV		NV WST		NV EIZ	
	GS	PS	GS	PS	GS	PS
<i>Wettelijk</i>						
Vaststelling jaarrekening	X		X		X	
Overdracht aan derde		X		X		X
Aangaan/verbreken samenwerking		X		X		X
Nemen/afstoten kapitaal derde		X		X		X
Stemrecht	X		X		X	
Wijziging statuten		X		X		X
Verhogen/verlagen kapitaal		X		X		X
Benoeming bestuur		a)	X		X	
Schorsing bestuur		a)	X		X	
Ontslag bestuur		a)	X		X	
Beleid bezoldiging bestuur	X		X		X	
Bezoldiging bestuur		a)		b)		c)
Aangifte faillietverklaring	X		X		X	
Benoeming commissaris	X		X		X	
Schorsing commissaris	X		X		X	
Ontslag commissaris	X		X		X	
Onderwerpen agenda AvA plaatsen	X		X		X	
Ontbinding vennootschap		X		X		X
Aangaan juridische fusie		X		X		X
Besluit tot splitsing		X		X		X

<i>Statuten</i>						
Investeringen/desinvesteringen **		X		X		X
Financieringsplan					X	
Dividendbeleid		X				X
Beloning commissarissen	X		X		X	
Opdrachtverlening accountant	X		X		X	
Vaststellen dividend	X		X		X	
Vaststelling jaarprogramma / meerjarenbeleid-/ondernemingsplannen (meerjaren)begroting			X		X	

DELTA NV

vastgesteld met statenbesluit van 18 maart 2005, FEZ-201

- a) vanwege het feit dat DELTA NV als structuurvennootschap wordt aangemerkt liggen een aantal bevoegdheden die normaliter aan AvA toebehoren nu bij RvC

** investeringen / deelnemingen groter dan 55 miljoen euro

NV WST

vastgesteld met statenbesluit van 18 december 2009, FEZ-134

- b) Bezoldiging van het bestuur ligt volgens de statuten bij de RvC, toegestaan op basis van art. 135 lid 4 BW2

** investeringen / inkopen van meer dan 2 miljoen euro

NV EIZ

vastgesteld met statenbesluit van 9 november 2007, E&M-023

- c) Bezoldiging van het bestuur ligt volgens de statuten bij de RvC, toegestaan op basis van art. 135 lid 4 BW2

** investeringen van meer dan 2 miljoen euro

Behoort bij brief d.d. 28 september 2010 met ons kenmerk: 10029803

Bijlage 2 Verdeling bevoegdheden provincie als aandeelhouder per deelneming

Bevoegdheden	DELTA NV	
	GS	PS
<i>Wettelijk</i>		
Vaststelling jaarrekening	X	
Overdracht aan derde		X
Aangaan/verbreken samenwerking		X
Nemen/afstoten kapitaal derde		X
Stemrecht	X	
Wijziging statuten		X
Verhogen/verlagen kapitaal		X
Benoeming bestuur		a)
Schorsing bestuur		a)
Ontslag bestuur		a)
Beleid bezoldiging bestuur	X	
Bezoldiging bestuur		a)
Aangifte faillietverklaring	X	
Benoeming commissaris	X	
Schorsing commissaris	X	
Ontslag commissaris	X	
Onderwerpen agenda AvA plaatsen	X	
Ontbinding vennootschap		X
Aangaan juridische fusie		X
Besluit tot splitsing		X
<i>Statuten</i>		
Investerings/desinvesteringen **		X
Beloning commissarissen	X	
Opdrachtverlening accountant	X	
Dividendbeleid		X
Vaststellen dividend	X	

DELTA NV

vastgesteld met statenbesluit van 18 maart 2005, FEZ-201
a) vanwege het feit dat DELTA NV als structuurvennootschap wordt aangemerkt
liggen een aantal bevoegdheden die normaliter aan AvA toebehoren nu bij RvC
** investeringen / deelnemingen groter dan 55 miljoen euro

Bijlage 2 Verdeling bevoegdheden provincie als aandeelhouder per deelneming

Bevoegdheden	NV WST	
	GS	PS
<i>Wettelijk</i>		
Vaststelling jaarrekening	X	
Overdracht aan derde		X
Aangaan/verbreken samenwerking		X
Nemen/afstoten kapitaal derde		X
Stemrecht	X	
Wijziging statuten		X
Verhogen/verlagen kapitaal		X
Benoeming bestuur	X	
Schorsing bestuur	X	
Ontslag bestuur	X	
Beleid bezoldiging bestuur	X	
Bezoldiging bestuur		b)
Aangifte faillietverklaring	X	
Benoeming commissaris	X	
Schorsing commissaris	X	
Ontslag commissaris	X	
Onderwerpen agenda AvA plaatsen	X	
Ontbinding vennootschap		X
Aangaan juridische fusie		X
Besluit tot splitsing		X
<i>Statuten</i>		
Investerings/desinvesteringen **		X
Beloning commissarissen	X	
Opdrachtverlening accountant	X	
Vaststellen dividend	X	
Vaststelling jaarprogramma / meerjarenbeleid-/ondernemingsplan en (meerjaren)begroting	X	

NV WST

vastgesteld met statenbesluit van 18 december 2009, FEZ-134
 b) Bezoldiging van het bestuur ligt volgens de statuten bij de RvC, toegestaan op basis van art. 135 lid 4 BW2
 ** investeringen / inkopen van meer dan 2 miljoen euro

Behoort bij brief d.d. 28 september 2010 met ons kenmerk: 10029803

Voor VVD, PVZ, NZ, SGP, CU, PVV, CDA, D66, GL, PvdA ^①
aangenomen

VVD-fractie Provinciale Staten Zeeland

Motie aandeelhoudersstrategie nieuwe stijl Zeeland Seaports van het lid C.W. Bierens

Provinciale Staten van Zeeland in vergadering bijeen op 15 november 2013,

Overwegende, dat door de provincie Zeeland een actief aandeelhouderschap wordt voorgestaan bij de belangrijke deelnemingen en dat daartoe ook de N.V. Zeeland Seaports behoort;

Dat bij een actief en publiek aandeelhouderschap ook een passende aandeelhoudersstrategie hoort waarin tot uitdrukking komen de publieke doelstellingen die de rechtvaardiging vormen voor het publieke aandeelhouderschap alsmede de algemene aandeelhoudersbelangen vanuit publieke context: risicobeheersing en rendement/aandeelhouderswaarde;

Dat het wenselijk is tot een aandeelhoudersstrategie nieuwe stijl voor de N.V. Zeeland Seaports te komen;

Dat vanwege de bijzondere structuur van de per 1 januari 2011 opgerichte N.V. Zeeland Seaports met als enig aandeelhouder het Openbaar Lichaam Zeeland Seaports (via de desbetreffende gemeenschappelijke regeling met als deelnemers de provincie Zeeland en de gemeenten Terneuzen, Borsele en Vlissingen), de governance bijzondere aandacht verdient en het wenselijk is de ervaringen van de afgelopen jaren daarbij te betrekken;

Dat bij de voorbereidingen voor de nieuwe aandeelhoudersstrategie ook tussentijdse terugkoppeling/afstemming gewenst is met Provinciale Staten en de betrokken gemeenteraden;

Verzoeken:

Gedeputeerde Staten initiatieven te nemen om in samenwerking met de andere betrokken overheden en in goede afstemming met de onderneming tot een aandeelhoudersstrategie nieuwe stijl N.V. Zeeland Seaports te komen als bovenbedoeld en die in 2014 ter vaststelling aan te bieden aan Provinciale Staten en de betrokken gemeenteraden;

En gaan over tot de orde van de dag.

C.W. (Kees) Bierens
namens de VVD-fractie

Telefoon: 0118-562550
Mobiel: 06-53103665
E-mail: cw.bierens@zeeland.nl
Website: www.vvdzeeland.nl

Bijlage 6 Informatievoorziening deelnemingen in commissievergaderingen

Datum	Commissie	Agendapunt	Deelneming	Onderwerp
14 januari 2009	BFW	Rondvraag	Delta	- De heer Harpe (GL) vraagt de gedeputeerde naar de financiële belangen bij eventuele sluiting van de kerncentrale.
28 januari 2009	BFW	Voorstel/brief	Delta	- Investing in Solland door Delta NV. - Verkoop hoogspanningsnetten Delta NV.
16 februari 2009	E&M	Toezeggingenlijst Voorstel/brief Ingekomen stukken	EIZ ZSP EIZ	- Memo beantwoording vragen NV Economische Impuls Zeeland n.a.v. toezegging 36 PS-vergadering 17 november 2008 - Strategisch masterplan NV Zeeland Seaports. - Brief Gedeputeerde Staten met voortgangsrapportage NV Economische Impuls Zeeland - Brief Gedeputeerde Staten met jaarprogramma NV Economische Impuls Zeeland - Brochure Kennis in uitvoering van NV Economische Impuls Zeeland
18 februari 2009	BFW	Voorstel/brief	Delta	- Brief Gedeputeerde Staten met standpunt over rapport Sequoia over splitsing Delta NV. - Brief van de COR van Delta NV met visie over splitsingsplan - Brief Gedeputeerde Staten over uitkering dividend Evides.
27 maart 2009	REW	Toezeggingenlijst	Perkpolder	- Brief Gedeputeerde Staten over informatievoorziening Provinciale Staten over project Perkpolder.
20 april 2009	E&M	Voorstel/brief Rondvraag	KKS Delta KKS	- GS-brief over de voortgang Kanaalkruising Sluiskil - De heer Dorst (SGP) stelt een vraag over de splitsingswet voor energiebedrijven. - De gedeputeerde meldt dat de formele goedkeuring voor oprichting van een BV Kanaalkruising Sluiskil inmiddels is ontvangen.
22 april 2009	BFW	Rondvraag	Delta	- Mevrouw De Koster (PvdA) vraagt de gedeputeerde wanneer het splitsingsvoorstel van Delta NV in Provinciale Staten komt.
27 mei 2009	E&M/BFW	Voorstel/brief	WST	- Aandelentransactie NV Westerscheldetunnel.
3 juni 2009	BFW	Voorstel/brief Rondvraag	Delta	- Splitsingsplan Delta NV. - De heer Dorst (SGP) vraagt de gedeputeerde naar de reactie van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant op de brief over publiek belang Kerncentrale Borssele bij verkoop aandelen Essent.

7 september 2009	E&M	Voorstel/brief Ingekomen stukken	EIZ ZSP Delta EIZ WST	<ul style="list-style-type: none"> - Toelichting directie Economische Impuls Zeeland op jaarverslag en evaluatie 2008. - Brief Gedeputeerde Staten met jaarstukken 2008 NV Zeeland Seaports. - Brief Gedeputeerde Staten met eerste begrotingswijziging 2009 Zeeland Seaports - Brief Gedeputeerde Staten over navordering fiscus op Delta - Brief Gedeputeerde Staten evaluatie NV Economische Impuls - Brief Gedeputeerde Staten met jaarverslag NV Westerscheldetunnel 2009
9 september 2009	BFW	Voorstel/brief Ingekomen stukken	Delta Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met notulen AvA Delta NV ter afdoening van motie nr, 47 - Brief Gedeputeerde Staten met jaarrekening 2008 Delta NV - Brief Gedeputeerde Staten met Delta-brief inzake aandeel Essent in EPZ
14 oktober 2009	BFW	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - De gedeputeerde meldt naar aanleiding van de ontwikkelingen bij Delta versus Evides, de verzelfstandiging van NV Zeeland Seaports en het voor 100% in eigendom hebben van de NV Westerscheldetunnel dat het college zich in het kader van de corporate governance beraadt over de bezetting van de commissariaten. - De heren Heijning (VVD) en Dorst (SGP) bevragen de gedeputeerde naar aanleiding van recente berichten in de krant over Delta NV. - Brief Gedeputeerde Staten met jaarrekening 2008 Delta NV. - Brief Gedeputeerde Staten met notulen AvA Delta NV.
16 oktober 2009	REW	Ingekomen stukken	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Afschrift brief GEM Perkpolder BV met 1^e managementrapportage
6 november 2009	BFW	Informatie- uitwisseling	WST	<ul style="list-style-type: none"> - De gedeputeerde meldt dat er een Voorstel/brief opgesteld wordt over het tarievenbeleid Westerscheldetunnel.
25 november 2009	BFW	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief	Delta WST	<ul style="list-style-type: none"> - De gedeputeerde meldt dat het splitsingsplan Delta NV goedgekeurd is door de minister. - Statenvoorstel tarievenbeleid Westerscheldetunnel - Bevoegdheidsverdeling tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten inzake de NV Westerscheldetunnel
11 januari 2010	E&M	Voorstel/brief Ingekomen stukken	ZSP EIZ KKS EIZ	<ul style="list-style-type: none"> - Statenvoorstel Verzelfstandiging NV Zeeland Seaports. - Statenvoorstel continuering Economische Impuls Zeeland. - Brief Gedeputeerde Staten over beantwoording moties Sluiskiltunnel - Brief Gedeputeerde Staten met rapportage NV Economische Impuls Zeeland over projecten
13 januari 2010	BFW	Voorstel/brief	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken aandeelhouders Evides.

15 februari 2010	E&M	Informatie-uitwisseling	WST	- De heren Dorst (SGP) en Hageman (PvdA) vragen de gedeputeerde naar zijn uitspraak in de PZC over het bespreekbaar zijn van een tolvrije tunnel.
19 februari 2010	REW	Informatie-uitwisseling	Perkpolder	- De heer Minderhoud (PvZ) vraagt naar de stand van zaken rond het uitplaatsen van bedrijven uit het plangebied Perkpolder.
24 maart 2010	BFW	Informatie-uitwisseling	Delta	- De heer Dorst (SGP) vraagt naar de aanleiding voor het intrekken van het statenvoorstel over de verschillende scenario's inzake Evides.
19 april 2010	E&M	Informatie-uitwisseling Toezeggingenlijst Ingekomen stukken	Delta KKS	- De heer Harpe vraagt de gedeputeerde of het College benaderd is door de minister over een tweede kerncentrale in Borssele. - Brief Gedeputeerde Staten over navordering fiscus op Delta - Brief Gedeputeerde Staten met voortgangsrapportage Sluiskiltunnel (vertrouwelijk ter inzage bij de griffie)
21 april 2010	BFW	Informatie-uitwisseling Voorstel/brief	Delta	- De gedeputeerde deelt mee dat op 17 mei in Den Haag een comparitiezitting plaatsvindt inzake Lehman. Op 9 april hebben Provinciale Staten om een discussie gevraagd over DELTA / Multi Utility. Ter voorbereiding daarop zal een informele aandeelhoudersbijeenkomst plaatsvinden op 26 mei a.s. - Brief Gedeputeerde Staten over financiële cijfers Delta NV 2009
31 mei 2010	E&M	Informatie-uitwisseling	ZSP/Delta	- De gedeputeerde meldt dat er tussen NV Zeeland Seaports en Delta NV overeenstemming is bereikt over de locatie van een eventuele tweede kerncentrale. - De gedeputeerde meldt dat ten aanzien van de jaarrekening 2009 van NV Zeeland Seaports een goedkeurende accountantsverklaring is afgegeven.
2 juni 2010	BFW	Voorstel/brief Ingekomen stukken Voorstel/brief Ingekomen stukken	Delta WST	- Statenvoorstel scenario's Evides - Statenvoorstel statutenwijziging Delta NV in verband met uitkeren dividend uit reserves - Brief Gedeputeerde Staten met afdoening toezegging nr. 187 over Delta NV - Brief Gedeputeerde Staten met jaarverslag 2009 Delta NV - Brief Gedeputeerde Staten over AvA Delta NV, agendapunt 'THE MIND' - Statenvoorstel veelgebruikerskorting Westerscheldetunnel. - Brief hoofd FEZ met jaarverslag 2009 NV Westerscheldetunnel - Koes 2010, beleidsdocument NV Westerscheldetunnel
4 juni 2010	REW	Voorstel/brief	Perkpolder	- Grondverwerving Perkpolder

6 september 2010	E&M	Ingekomen stukken	EIZ KKS	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met Jaarverslag 2009 van N.V. Economische Impuls Zeeland - Brief Gedeputeerde Staten over Kanaalkruising Sluiskil
8 september 2010	BFW	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Zandbrink (PvdA) stelt de gedeputeerde vragen naar aanleiding van de berichtgeving in de krant over de kerncentrale Borssele. - Brief COR van Delta NV aan aandeelhouders Delta NV met reactie op statenvoorstel Evides scenario's
4 oktober 2010	E&M	Voorstel/brief	ZSP	<ul style="list-style-type: none"> - Statenvoorstel verzelfstandiging NV Zeeland Seaports
27 oktober 2010	BFW	Voorstel/brief	Deelnemingen	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten over bevoegdheidsverdeling bij deelnemingen van de provincie Zeeland als aandeelhouder.
29 oktober 2010	REW	Ingekomen stukken	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met 2^e management rapportage Perkpolder Beheer BV - Perkpolder Beheer BV, nieuwsbrief nummer 4
24 november 2010	BFW	Voorstel/brief	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Presentatie directeur Delta NV over de financiële toekomst Delta NV
26 november 2010	REW	Voorstel/brief	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met 2^e managementrapportage en nieuwsbrief Perkpolder Beheer BV - Perkpolder Beheer BV, nieuwsbrief nummer 4
14 januari 2011	REW	Voorstel/brief	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Hernieuwd onteigeningsbesluit westelijke Perkpolder - Stand van zaken grondverwerving Perkpolder (nagezonden)
14 februari 2011	E&M	Toezeggingenlijst Ingekomen stukken	ZSP EIZ	<ul style="list-style-type: none"> - Memo over modal split havens Zeeland Seaports - Brief Gedeputeerde Staten met Jaarprogramma 2011 van NV Economische Impuls Zeeland
16 februari 2011	BFW	Voorstel/brief Ingekomen stukken	WST Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met profiel commissarissen NV Westerscheldetunnel - Brief Gedeputeerde Staten met beleidsdocument KOERS 2011 NV Westerscheldetunnel - Brief Gedeputeerde Staten over proces bespreking Solland Solar en strategie Delta - Brief Gedeputeerde Staten over statutenwijziging Delta ivm omvang Raad van Commissarissen - Brief Gedeputeerde Staten met terugkoppeling Delta-actualiteiten
18 april 2011	E&M	Voorstel/brief Ingekomen stukken	ZSP EIZ	<ul style="list-style-type: none"> - Begroting 2011 NV Zeeland Seaports - Brief Gedeputeerde Staten over benoeming directeur NV Economische Impuls Zeeland

20 april 2011	BFW	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief	WST Delta	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Robesin (PvZ) stelt vragen over het verlagen van de toltarieven of het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel en de rol van Movenience hierin. - Brief Gedeputeerde Staten over proces bespreking Solland Solar en strategie Delta - Brief Gedeputeerde Staten met terugkoppeling Delta-activiteiten
29 april 2011	REW	Ingekomen stukken	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met 3emanagementrapportage Perkpolder Beheer BV
6 juni 2011	E&M	Voorstel/brief Ingekomen stukken	ZSP KKS	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten Zeeland Seaports met jaarrekening 2010, eerste begrotingswijziging 2011, begroting 2012 en meerjarenraming 2012-2015 - Brief Gedeputeerde Staten met voortgangsrapportage 2010 project Sluiskiltunnel
8 juni 2011	BFW	Voorstel/brief Ingekomen stukken	Delta WST	<ul style="list-style-type: none"> - Overeenkomst EPZ - Brief Gedeputeerde Staten met afschriften moties gemeenten Zeeuws-Vlaanderen over tolheffing Westerscheldetunnel
10 juni 2011	REW	Voorstel/brief	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - 3^e managementrapportage Perkpolder beheer BV
9 september 2011	BFW	Voorstel/brief Ingekomen stukken	Delta Deelnemingen WST	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten Jaarrekening 2010 Delta NV en afdoen motie 81 - Brief Gedeputeerde Staten met overzicht garantieverplichtingen uit deelnemingen van de provincie Zeeland - Brief Gedeputeerde Staten met jaarverslag 2010 NV Westerscheldetunnel
12 september 2011	E&M	Presentatie Voorstel/brief Toezeggingenlijst	EIZ KKS SP	<ul style="list-style-type: none"> - Presentatie directeur van Economische Impuls Zeeland, van huidige programma, werkplan en projecten - Brief van Gedeputeerde Staten over Voortgangsrapportage 2010 project Sluiskiltunnel (bijlagen vertrouwelijk ter inzage bij de griffie) - Memo over modal split havens Zeeland Seaports ter afdoening van toezegging nr. 8 aan de commissie
16 september 2011	REW	Voorstel/brief	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met stand van zaken gebiedsontwikkelingsproject Perkpolder. Toelichting door de directeur Perkpolder Beheer BV en de projectmanager natuurcompensatie Perkpolder, Rijkswaterstaat
7 oktober 2011	BFW	Voorstel/brief	WST KKS	<ul style="list-style-type: none"> - Statenvoorstel verhoging opcenten Motorrijtuigenbelasting t.g.v. verlaging toltarieven Westerscheldetunnel - Interne bevoegdheidsverdeling tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten inzake BV Kanaalkruising Sluiskil

10 oktober 2011	E&M	Voorstel/brief Ingekomen stukken	ZSP KKS	<ul style="list-style-type: none"> - Statenvoorstel afspraken betrokkenheid Provinciale Staten bij aandeelhoudersbesluiten inzake NV Zeeland Seaports - Brief Gedeputeerde Staten met voortgangsrapportage eerste helft 2011 project Sluiskiltunnel
18 november 2011	BFW	Informatie- uitwisseling Toezeggingenlijst	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - De gedeputeerde deelt mee dat alle stukken voor de AvA van Delta op ter inzage liggen bij de statengriffie. - Brief Gedeputeerde Staten met afhandeling toezeggingen nr's. 10 en 11 over derivaten jaarrekening Delta A NV en tussenrapportage Solland
21 november 2011	E&M	Voorstel/brief	KKS ZSP	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met voortgangsrapportage eerste helft 2011 project Sluiskiltunnel - Begroting 2012 NV Zeeland Seaports en rapportage garantstelling
25 november 2011	REW	Opening & Mededelingen	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Van Burg (SGP) vraagt de brief van het internetplatform "Ik maak me zorgen" over de veerhaven Perkpolder terug voor behandeling.
2 december 2011	BFW	Voorstel/brief	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Informatiebijeenkomst 2^e kerncentrale Borsele - Voorbereidingskrediet 2^e kerncentrale Borssele
13 januari 2012	REW	Voorstel/brief	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Brief internetplatform "Ik maak me zorgen" met afschrift antwoordbrief Rijkswaterstaat
16 januari 2012	E&M	Ingekomen stukken	EIZ	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met jaarprogramma 2012 van NV Economische Impuls Zeeland
20 januari 2012	BFW	Voorstel/brief Toezeggingenlijst	Delta Deelnemingen	<ul style="list-style-type: none"> - Initiatiefvoorstel Groen Links over Delta-strategie aandeelhouders - Brief Gedeputeerde Staten over informatievoorziening als aandeelhouders
13 februari 2012	E&M	Voorstel/brief Toezeggingenlijst	EIZ KKS	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met jaarprogramma 2012 Economische Impuls Zeeland - Memo met stand van zaken statenmotie Sluiskiltunnel
17 februari 2012	BFW	Voorstel/brief Toezeggingenlijst	Delta WST Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten over garantiestelling Delta NV t.b.v. gasleverantie aan Zalco. - Brief Gedeputeerde Staten met beleidsdocument Koers 2012 NV Westerscheldetunnel. - Brief Gedeputeerde Staten met terugkoppeling AvA Delta NV d.d. 22 december 2011
23 maart	REW	Ingekomen stukken	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Memo ter afdoening van commissietoezegging nr. 36 over slibkwaliteit Veerhaven Perkpolder - Brief Gedeputeerde Staten over onteigeningsprocedure Perkpolder

30 maart 2012	BFW	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief Toezeggingenlijst	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Hijgenaar (D66) vraagt naar de mening van het College over de ontslagvergoeding van de voormalig directeur Delta NV. - Statenvoorstel dekking kosten strategische advisering aandeelhoudersstrategie Delta NV - Brief Gedeputeerde Staten over aandeelhoudersstrategie Delta (offerte vertrouwelijk ter inzage)
21 mei 2012	E&M	Ingekomen stukken	EIZ KKS	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met Jaarverslag 2010 inzake NV Economische Impuls Zeeland - Brief Gedeputeerde Staten over voortgangsrapportage tweede helft 2011 project Sluiskiltunnel
31 mei 2012	BFW	Voorstel/brief	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Brief voorzitter afdeling PvdA Hulst over aansturing Delta NV. Te betrekken bij: - Statenvoorstel aandeelhoudersstrategie Delta NV nieuwe stijl
1 juni	REW	Ingekomen stukken	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten over gebiedsontwikkelingsproject Perkpolder, stand van zaken besluitvormingsproject
4 juni 2012	E&M	Voorstel/brief	ZSP EIS KKS	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met jaarrekening NV Zeeland Seaports 2011 - Brief Gedeputeerde Staten jaarrekening 2011, begroting 2013 en meerjarenraming 2013-2016 van de GR Zeeland Seaports - Brief Gedeputeerde Staten met jaarverslag NV Economische Impuls Zeeland - Brief Gedeputeerde Staten over voortgangsrapportage tweede helft 2011 project Sluiskiltunnel
31 augustus 2012	REW	Voorstel/brief	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten over gebiedsontwikkelingsproject Perkpolder, stand van zaken besluitvormingstraject.
3 september 2012	E&M	Voorstel/brief	EIZ	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met jaarverslag 2010, jaarverslag 2011 en jaarrekening 2011 Economische Impuls Zeeland.
7 september	BFW	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief Ingekomen stukken	Delta WST	<ul style="list-style-type: none"> - De gedeputeerde meldt dat hij deze maand een gesprek met Standard & Poor's heeft over de rating van Delta NV. Hij zal dit aan de commissie terugkoppelen. - Brief fractie GL over biomassacentrale. Te betrekken bij: - Afschrift brief Delta NV aan fractie GL. - Brief gemeente Terneuzen met motie gemeenteraad over tolheffing Westerscheldetunnel - Brief Gedeputeerde Staten met jaarverslag 2011 NV Westerscheldetunnel

5 oktober 2012	BFW	Informatie- uitwisseling	Perkpolder	- De heer Hessing (NZ) stelt een vraag naar aanleiding van berichtgeving in de media over mogelijke zorgen die er bij de gemeenten Hulst en Sluis zijn vanwege de achtergrond van betreffende ondernemer.
8 oktober 2012	E&M	Toezeggingenlijst Ingekomen stukken	ZSP KKS	- Memo over toezegging aan Provinciale Staten nr. 40 over werkgelegenheid ZSP - Brief Gedeputeerde Staten met voortgangsrapportage eerste helft 2012 project Sluiskiltunnel
26 oktober 2012	REW	Voorstel/brief Toezeggingenlijst	Perkpolder	- Brief Gedeputeerde Staten met stand van zaken gebiedsontwikkeling Perkpolder - Brief Gedeputeerde Staten over ophoging veerplein en voortgang Perkpolder - Brief Gedeputeerde Staten met memo over bemonstering slib in jachthaven Perkpolder (commissietoezegging 36)
30 november 2012	BFW REW	Voorstel/brief Voorstel/brief	Delta Perkpolder	- Statenvoorstel werkgroep aandeelhoudersstrategie Delta NV, daarbij betrokken brief Gedeputeerde Staten met terugkoppeling inzake aandeelhouderschap Evides. - Brief Gedeputeerde Staten inzake AvA Delta NV - Brief Gedeputeerde Staten over ontvlechting en voortzetting Perkpolder, wensen en bedenkingen (t.b.v. aandeelhoudersvergadering)
3 december 2012	E&M	Voorstel/brief Toezeggingenlijst	ZSP KKS ZSP	- Brief Gedeputeerde Staten met begroting Zeeland Seaports NV, rapportage garantstelling 2012, memo solvabiliteit Zeeland Seaports NV - Brief Gedeputeerde Staten met voortgangsrapportage 2012 Sluiskiltunnel - Informatie van ZSP over ontwikkelingen in de haven (toezegging 38)
7 januari 2013	E&M	Ingekomen stukken	EIZ	- Brief Gedeputeerde Staten met jaarprogramma 2013 van NV Economisch Impuls
11 januari 2013	BFW	Informatie- uitwisseling Ingekomen stukken	Delta WST	- De heer Harpe (GL) vraagt de gedeputeerde naar zijn reactie n.a.v. een artikel in het FD van 5 januari jl. over DELTA NV. - Brief Gedeputeerde Staten met beleidsdocument Koers 2013 NV Westerscheldetunnel
15 februari 2013	REW	Informatie- uitwisseling	Perkpolder	- De heer Minderhoud (PvZ) vraagt naar de haalbaarheid van het gebiedsproject Perkpolder en licht daarbij zijn zorgen toe.
18 februari 2013	E&M	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief	ZSP EIZ	- De heer Harpe vraagt om geïnformeerd te worden over de financiële positie van Zeeland Seaports NV. - Brief Gedeputeerde Staten met jaarprogramma 2013 van NV Economisch Impuls

22 februari 2013	BFW	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief	Delta WST	<ul style="list-style-type: none"> - Mevrouw De Milliano (CDA) vraagt naar de stand van zaken rond de klankbordgroep, waartoe besloten is in de statenvergadering van 25 januari 2013 in vervolg op het initiatiefvoorstel ontwikkelen aandeelhoudersstrategie Delta NV. - De heer Hageman (PvdA) stelt namens mevrouw Evertz een vraag over de plannen van Delta NV om afvalverwerker Attero over te nemen. - Brief Gedeputeerde Staten met beleidsdocument Koers 2013 NV Westerscheldetunnel
22 maart 2013	REW	Voorstel/brief	Perkpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met besluit wensen en bedingen ontvlechting gebiedsproject Perkpolder. - brief Gedeputeerde Staten over stukken Perkpolder
25 maart 2013	E&M	Voorstel/brief	EIZ	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met jaarprogramma 2013 Economische Impuls Zeeland
5 april 2013	BFW	Informatie- uitwisseling	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Hessing (NZ) vraagt naar aanleiding van het bericht over de jaarcijfers 2012 van Delta NV naar de invordering door Delta NV. Hij zou graag een overzicht ontvangen van alle vorderingen van Delta NV met naam en toenaam van de bedrijven.
13 mei 2013	E&M	Voorstel/brief Ingekomen stukken	ZSP KKS	<ul style="list-style-type: none"> - Verschillende financiële stukken van Zeeland Seaports (acht in totaal), alsmede een brief van Gedeputeerde Staten over het verlenen van overbruggingskrediet t.b.v. WarmCO2, alsmede een brief van Natuurlijk Zeeland van 7 april over WarmCO2 (t.b.v. aandeelhoudersvergadering) - Brief Gedeputeerde Staten met voortgangsrapportage 2^e helft 2012 m.b.t. project Sluiskiltunnel
24 mei 2013	BFW	Voorstel/brief	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten over klankbordgroep aandeelhoudersstrategie Delta NV.
7 juni 2013	BFW	Voorstel/brief Ingekomen stukken	WST Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Statenvoorstel tarievenbeleid NV Westerscheldetunnel. - brief Gedeputeerde Staten met jaarbericht 2012 Delta NV
2 september 2013	E&M	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief	ZSP EIZ	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Muste (NZ) vraagt naar de stand van zaken van WarmCO² en de vooruitzichten. - Jaarrekening 2012 en jaarverslag 2012 Economische Impuls Zeeland met presentatie door de directeur

6 september 2013	BFW	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief Toezeggingenlijst Ingekomen stukken	Delta WST Delta	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Beekman (CU) stelt een vraag naar aanleiding van de berichtgeving in de media dat Delta NV de afspraken uit het Energieakkoord dreigt te negeren, omdat deze afspraken slecht voor het bedrijf uitpakken. Het artikel in de krant over de aandeelhoudersstrategie leek gebaseerd te zijn op een ander voorstel dan wat de statenleden ontvangen hebben. - De heer Van de Dool (PVV) vraagt wanneer de commissie over het halfjaarbericht van Delta NV kan beschikken. - Statenvoorstel Attero/Delta NV - brief Gedeputeerde Staten over Attero/Delta NV - Brief Gedeputeerde Staten met jaarbericht 2012 Delta NV - Brief Gedeputeerde Staten met reactie op inspreker M. Groeneveld inzake toltarieven Westerscheldetunnel in cie BFW d.d. 7 juni - Brief Gedeputeerde Staten met jaarverslag 2012 NV Westerscheldetunnel - Brief Gedeputeerde Staten over Klankbordgroep aandeelhoudersstrategie Delta NV
30 september	E&M	Informatie- uitwisseling	ZSP	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Oudemans (CDA) vraagt naar de opvolging van de CEO bij Zeeland Seaports NV. Hoe is de procedure en wie heeft nu de dagelijkse leiding?
4 oktober 2013	BFW	Informatie- uitwisseling Voorstel/brief	Delta Delta WST	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Robesin (PvZ) informeert naar het sluitingsproces van kolencentrales volgens het Energieakkoord, met name in relatie tot Delta NV. - Statenvoorstel Aandeelhoudersstrategie Delta NV, hierbij betrekken: - Brief Gedeputeerde Staten over reactie op vervreemding aandelen Delta provincie Zeeland - Overname Attero door Delta NV, hiebij betrekken - Brief Gedeputeerde Staten met jaarbericht 2012 Delta NV - Halfjaarbericht 2013 Delta NV - Tarieven NV Westerscheldetunnel
8 november 2013	BFW	Voorstel/brief	Delta	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten over DELTA dividend
25 november 2013	E&M	Voorstel/brief Ingekomen stukken	ZSP KKS	<ul style="list-style-type: none"> - Brief Gedeputeerde Staten met begroting Zeeland Seaports NV 2014 en de rapportage garantie- en dienstverleningsovereenkomst - Statenvoorstel spoorproject Goes (t.b.v. aandeelhoudersvergadering ZSP) - Brief Gedeputeerde Staten met voortgangsrapportage project Sluiskiltunnel eerste helft 2013